

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

EUROPEJSKI UNIWERSYTET WSCHODNI

RAPORT NT. ISTNIEJĄCYCH ROZWIĄZAŃ I DOBRYCH PRAKTYK

Numer projektu 2014 - 1- PL01 - KA203 – 003571

Nr działania O3-A1

Publikacja została zrealizowana przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów i Komisja Europejska oraz Narodowa Agencja Programu Erasmus+ nie ponoszą odpowiedzialności za jej zawartość merytoryczną.

Erasmus+

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Erasmus+

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

Spis treści

Spis treści	2
Spis treści	2
Wstęp.....	3
Część I – Zagadnienia związane ze sprawami akademickimi.....	11
Część II - Zagadnienia związane ze sprawami nieakademickimi	23
Część III - Strategie internacjonalizacji uczelni partnerskich.....	37
Cześć IV: Kwestie związane ze studentami z krajów Partnerstwa Wschodniego.....	52

Erasmus+

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Erasmus+

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITATAS

Wstęp

Niniejszy raport jest poświęcony zagadnieniu dobrych praktyk stosowanych w instytucjach szkolnictwa wyższego. Pojęcie dobrej praktyki oznacza przejrzyste i konsekwentne działanie, które zostało sprawdzone jako przynoszące znaczącą wartość dodaną dla instytucji stosujących takie rozwiązania. Badania opisane w niniejszym raporcie zostały przeprowadzone w ramach projektu „Europejski Uniwersytet Wschodni”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Erasmus+. Raport opisuje badania istniejących rozwiązań i dobrych praktyk, które zostały przeprowadzone metodą desk research polegającą na analizie źródeł wtórnych Polski i innych krajów Unii Europejskiej w poszukiwaniu dobrych rozwiązań poprawy oferty edukacyjnej i pozaedukacyjnej dla studentów z zagranicy, które możliwe będą do zaadoptowania w Lublinie. Badania trwały od października 2014 do czerwca 2015, a autorami raportu nt. istniejących rozwiązań i dobrych praktyk są: dr Celina Handzel, mgr Małgorzata Wojcieszek, mgr Julia Kubai oraz mgr Marcin Żuk – pracownicy Biura Wymiany Międzynarodowej Politechniki Lubelskiej.

Analizie poddano łącznie dziesięć instytucji, przy czym są to dwie uczelnie polskie oraz osiem uczelni zagranicznych. Przeanalizowane uczelnie polskie to Politechnika Warszawska i Uniwersytet Wrocławski, które działają na arenie międzynarodowej, rekrutują studentów obcokrajowców na studia pełne oraz prowadzą studencką wymianę międzyuczelnianą. Uczelnie te są również partnerami projektu „Study In...”, platformy mającej na celu promocję polskich uczelni za granicą, zachęcanie obcokrajowców do studiowania w Polsce oraz pomaganie im w wyborze kierunku studiów i uczelni. Portal został uruchomiony we współpracy Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. Barbary Kudryckiej, przewodniczącego KRASP-u prof. Tadeusza Lutego oraz prezesa Fundacji Edukacyjnej "Perspektywy" Waldemara Siwińskiego. Pozostałe instytucje poddane badaniu to uczelnie zagraniczne tj. Uniwersytet w Splicie (Chorwacja), Uniwersytet w Murcji

UMCS
UNIWERSYTET MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

(Hiszpania), Uniwersytet w Tartu (Estonia), Uniwersytet Kopenhaski (Dania), Uniwersytet Masaryka (Czechy), Uniwersytet w Zittau (Niemcy), Uniwersytet Autonomiczny w Barcelonie (Hiszpania) oraz Ryski Uniwersytet Techniczny (Łotwa).

Wymienione uczelnie zagraniczne to instytucje wskazane przez partnerów projektu Europejski Uniwersytet Wschodni, do którego należą: Gmina Lublin, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Katolicki Uniwersytet Lubelski, Politechnika Lubelska, Uniwersytet Michała Romera na Litwie oraz Katolicki Uniwersytet w Rużomberku na Słowacji. Powyższe instytucje zajmują wysokie miejsca w rankingach międzynarodowych, posiadają bardzo dobrą ofertę dla studentów zagranicznych oraz charakteryzują się wysokim odsetkiem studentów obcokrajowców. Wskazane uczelnie objęte badaniem są również przykładami dobrej współpracy pomiędzy uniwersytetami. Uniwersytet w Splicie jest uczelnią partnerską dla Wydziału Inżynierii Środowiska Politechniki Lubelskiej, natomiast Uniwersytet w Murcji jest przykładem dobrej współpracy z Politechniką Lubelską.

Niżej wymienione uczelnie zostały zaproponowane przez partnerów projektu, kolejno:

- Uniwersytet w Tartu oraz Uniwersytet Kopenhaski zostały wskazane przez Uniwersytet Michała Romera,
- Uniwersytet Masaryka oraz Uniwersytet w Zittau zostały wskazane przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej,
- Uniwersytet Autonomiczny w Barcelonie został wskazany przez Politechnikę Lubelską oraz Katolicki Uniwersytet Lubelski,
- Ryski Uniwersytet Techniczny został wskazany przez Politechnikę Lubelską oraz Katolicki Uniwersytet w Rużomberku.

W celu przeprowadzenia badania wykorzystano informacje udostępnione na stronach internetowych uczelni:

- Uniwersytet w Splicie (<http://eng.unist.hr/>)

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOLO ROMERIO
UNIVERSITETAS

- Uniwersytet w Murcji (www.um.es)
- Uniwersytet w Tartu (www.ut.ee/en)
- Uniwersytet Kopenhaski(www.ku.dk/english/)
- Uniwersytet Masaryka (www.muni.cz/)
- Uniwersytet w Zittau (www.hszg.de/en.html)
- Uniwersytet Autonomiczny w Barcelonie (www.uab.cat)
- Ryski Uniwersytet Techniczny (www.rtu.lv/en/)

Krótką charakterystyka uczelni uwzględnionych w badaniu nt. istniejących rozwiązań i dobrych praktyk

Uniwersytet w Słubicach został założony 15 czerwca 1974 r., składa się z jedenastu wydziałów, gdzie studiuje ponad 24 000 studentów na studiach licencjackich, magisterskich i podyplomowych. Uniwersytet skupia swoją pracę na badaniach związanych z dziedzinami biomedycznymi, kulturowymi, historycznymi, społecznymi, ekonomicznymi.

Uniwersytet w Murcji jest głównym uniwersytetem w mieście Murcja, gdzie studiuje ponad 38 000 studentów. Choć jego początki sięgają XIII wieku, Uniwersytet w Murcji został założony w 1915 roku, co sprawia, że jest dziesiątym najstarszym uniwersytetem w Hiszpanii. Uniwersytet w Murcji jest instytucją poświęconą publicznemu szkolnictwu wyższemu. Do głównych celów uniwersytetu zalicza się rozwój i badania w dziedzinie nauki, technologii i kultury przez naukę, badania i przekazywanie tej wiedzy poprzez edukację.

Uniwersytet w Tartu został utworzony w 1632 przez króla Szwecji Gustawa Adolfa jako Universitas Gustaviana, powstał na fundamentach jezuickiego Gymnasium

5

Erasmus+

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Erasmus+

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

Dorpatense, utworzonego przez Stefana Batorego w 1583, istniejącego do 1601. W skład Uniwersytetu wchodzi dziewięć wydziałów oraz cztery college. W uczelni studiuje 14 000 studentów, w tym ponad 1000 obcokrajowców z 70 krajów.

Uniwersytet Kopenhaski jest to największa i najstarsza placówka naukowo-dydaktyczna w Kopenhadze. Uniwersytet składa się z ośmiu wydziałów, posiada cztery kampusy. Studiuje na nim 33 tys. studentów. Jest to drugi najstarszy uniwersytet w Skandynawii po Uniwersytecie w Uppsali. Został założony w 1479 roku i do XX wieku był to jedyny uniwersytet w Danii.

Uniwersytet Masaryka w Brnie jest największym uniwersytetem na Morawach, a drugim w Czechach; został założony w 1919 roku. Nazwa uczelni pochodzi od pierwszego prezydenta Czechosłowacji, Tomasza Masaryka. Uniwersytet Masaryka kładzie duży nacisk na międzynarodową współpracę z renomowanymi zagranicznymi uczelniami i instytucjami badawczymi. Wspiera on stałą wymianę wiedzy, pomysłów, informacji, naukowców, nauczycieli i studentów na całym świecie oraz zapewnia równe szanse dostępu do edukacji i swobodnego poszukiwania pomysłów. Uniwersytet zapewnia, że kierunki studiów akredytowane przez uczelnię są otwierane dla tych studentów, i że zapewnione im są takie same standardy kształcenia, jak reszcie studentów uczelni.

Hochschule Zittau/Görlitz jest uczelnią wyższą z siedzibą w Zittau, kontynuującą działalność Politechniki Żytawskiej (Technische Hochschule Zittau). Administracyjnie uczelnia podzielona jest na osiem wydziałów, z czego sześć ma swą siedzibę w Zittau, natomiast dwa w Görlitz. IHI Zittau jest średniej wielkości placówką oświatową, na której studiuje ok. 300 studentów z ponad 20 krajów świata. Uczelnia jest otwarta na świat, znajduje się w małym miasteczku, w którym wszędzie z łatwością można poruszać się pieszo, a do tego należy ona do renomowanej uczelni Uniwersytetu Technicznego w Dreźnie (TU Dresden). Na IHI Zittau student i profesor spotykają się nie tylko na sali wykładowej. Indywidualne podejście do studenta, jak i prace przy projektach badawczych i praktycznych, są jego cechą charakterystyczną.

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITATAS

Uniwersytet Autonomiczny w Barcelonie jest młodym uniwersytetem założonym 40 lat temu. Przez te lata uczelnia umiejscowiła się wśród najlepszych w Hiszpanii dzięki jakości nauczania, doskonałości swoich badań i ich rezultatów wiedzy i transferów technologii. Uniwersytet ten zajmuje bardzo wysokie miejsca w rankingach, a wskaźnik internacjonalizacji uniwersytetu sięga 25 %.

Ryski Uniwersytet Techniczny jest wyższą szkołą techniczną na Łotwie, wcześniej działającą pod nazwą Politechniki Ryskiej (1862-1918). Uniwersytet ten utrzymał swoją pozycję w Łotwie, a w dniu dzisiejszym jest uniwersytetem rozpoznawalnym w Europie, który posiada wysokiej jakości programy nauczania.

Politechnika Warszawska jest to państwowa wyższa uczelnia w Warszawie. Jest jedną z największych i najlepszych wyższych uczelni technicznych w Polsce oraz w Europie Środkowo-Wschodniej. Politechnika Warszawska zajmuje od lat 1. miejsce w Polsce w "Rankingu Szkół Wyższych" wśród uczelni technicznych publikowanym przez miesięcznik edukacyjny "Perspektywy".

Uniwersytet Wrocławski jest jednym z osiemnastu państwowych uniwersytetów klasycznych w Polsce z siedzibą we Wrocławiu, kształcący na kierunkach humanistycznych i ścisłych. Powstał pierwotnie w 1702 jako Leopoldina, a w 1945 został przekształcony w uniwersytet polski. Uczelnia swoimi tradycjami odwołuje się do niemieckich uczelni wrocławskich i Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, założonego w 1661. Jest jedną z najważniejszych i najstarszych uczelni we Wrocławiu, na której studiuje blisko 31,6 tysięcy studentów.

Wszystkie wskazane uczelnie charakteryzuje znaczny stopień umiędzynarodowienia, a także pozytywna rekomendacja partnerów projektu. Było to istotne dla potrzeb przygotowania niniejszego raportu, który ma na celu zaprezentowanie dobrych praktyk, a także zachęcenie uczestników projektu do wprowadzenia podobnych rozwiązań w uczelniach lubelskich.

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

Przeanalizowane zagadnienia dotyczące dobrych praktyk zostały podzielone na cztery kategorie i uwzględniają następujące kwestie:

I. Sprawy akademickie studentów zagranicznych.

1. Jaki jest język wykładowy dla studentów obcokrajowców na uczelni? Czy język angielski jest językiem dominującym?
2. Jakie informacje są prezentowane na stronie internetowej uczelni? Czy informacje te zawierają dane o kierunkach studiowania, programach kształcenia, efektach kształcenia?
3. Czy informacja na stronie internetowej jest jasna, zrozumiała i zorientowana na studenta?
4. Jak zarządza się procesem aplikacji na studia? (w zakresie studiów pełnych/wymiennych)
5. Jakie informacje praktyczne związane z procesem edukacji są dostępne online? Np. jak zarejestrować się na uczelni? Jak uzyskać legitymację?
6. Czy uczelnia wspiera kandydatów na etapie aplikacji? Jaki rodzaj wsparcia otrzymują kandydaci?
7. Jakie kursy językowe są oferowane studentom?
8. Jakiego rodzaju wsparcia finansowego mogą oczekiwać studenci zagraniczni? Jakiego jest zakres wsparcia? Czy uczelnia prezentuje kryteria wsparcia?
9. Czy uczelnia informuje o zasadach uznawalności osiągnięć w kraju i uczelniach partnerskich?

II. Sprawy nieakademickie studentów zagranicznych.

1. Jakiego rodzaju wsparcia udzielają uczelnie wyższe na rzecz studentów obcokrajowców w zakresie legalizacji pobytu w danym kraju? Informacje dostępne na

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

stronie internetowej uczelni oraz ewentualne jednostki utworzone na uczelni działające w w/w zakresie. Czy uczelnia udziela porad prawnych studentom obcokrajowcom w zakresie innym niż legalizacja pobytu?

2. Jakiego rodzaju projekty na rzecz cudzoziemców prowadzi miasto/gmina, w której znajduje się instytucja szkolnictwa wyższego?
3. Czy uczelnia wyższa pomaga studentom obcokrajowcom w znalezieniu zakwaterowania? Jeśli tak, jakiego rodzaju pomocy udziela? Czy oferuje miejsca w akademikach należących do uczelni? Czy udziela wsparcia w znalezieniu zakwaterowania innego niż domy studenckie?
4. Współpraca uczelni wyższej z bankiem, który oferuje konta bankowe dla studentów obcokrajowców oraz oferta uczelni wyższej dotycząca ubezpieczeń.
5. Jakiego rodzaju udogodnienia oferuje uczelnia względem niepełnosprawnych studentów obcokrajowców?
6. Czy uczelnia przekazuje studentom obcokrajowcom pakiety praktycznych informacji np. mapa kampusu, informacje jak dojechać itp.?
7. Czy uczelnia włącza studentów obcokrajowców w wydarzenia kulturalne mające miejsce na uczelni lub w mieście, czy organizuje tygodnie organizacyjne lub specjalne wydarzenia poświęcone studentom obcokrajowcom?
8. Czy uczelnia wyższa udziela studentom obcokrajowcom wsparcia innego niż pomoc prawna np. pomoc psychologiczna, organizacje działające na rzecz studentów obcokrajowców itp.?

III. Polityka internacjonalizacji uczelni.

IV. Kwestie związane ze studentami z krajów Partnerstwa Wschodniego.

UMCS
UNIVERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

1. Czy na uczelni są studenci z krajów Partnerstwa Wschodniego? Z którego kraju liczba studentów jest największa? Czy są podpisane umowy bilateralne umożliwiające uczestnictwo studentów w studiach wymiennych?
2. Czy w ciągu ostatnich 5 lat zauważono wzrost liczby przyjeżdżających studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego?
3. Czy jest stworzone na uczelni oddzielne biuro dla obsługi studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego?
4. Czy studenci przyjeżdżający z Partnerstwa Wschodniego na uczelnie mają wystarczający dla studiowania poziom znajomości języka?
5. Czy uczelnia prowadzi działania na rzecz szybkiej i pomyślnej adaptacji studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego w środowisku akademickim?
6. Czy studenci z krajów Partnerstwa Wschodniego mają dostęp do narzędzi pomocniczych w studiowaniu (biblioteka, Internet)?
7. Czy strona internetowa uczelni jest tłumaczona na inne języki oprócz angielskiego, który jest pomocniczym dla studentów z Partnerstwa Wschodniego?
8. Czy na stronie internetowej znajduje się informacja, skierowana bezpośrednio do studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego?
9. Czy uczelnia oferuje dodatkowe wsparcie i programy stypendialne dla kandydatów z krajów Partnerstwa Wschodniego?

UMCS
UNIWERSYTET MEDYCYNY I NAUK
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

Część I – Zagadnienia związane ze sprawami akademickimi

1. Jaki jest język wykładowy dla studentów obcokrajowców na uczelni? Czy język angielski jest językiem dominującym?

Uniwersytet w Splicie podaje informację, że większość przedmiotów jest prowadzona w j. chorwackim, za wyjątkiem przedmiotów oferowanych studentom zagranicznym przez wydział filologii angielskiej. Przedmioty prowadzone w j. chorwackim są dodatkowo uzupełniane o indywidualne konsultacje w j. angielskim. Uczelnia podaje link do informacji poświęconych przygotowaniu językowemu z j. chorwackiego. W roku akademickim 2013/2014 trzy kierunki były dostępne w j. angielskim, tj. architektura, budownictwo i medycyna. Inna strona z kolei podaje, że kandydaci mogą aplikować jedynie na kierunek medycyna, co wymagałoby wyjaśnienia i uzupełnienia na stronie, bądź zaktualizowania informacji. Uniwersytet w Murcji oferuje informacje dla kandydatów w trzech językach: hiszpańskim, angielskim oraz francuskim, jednak programy oferowane kandydatom z zagranicy są w głównej mierze dostępne w języku hiszpańskim, z kilkoma wyjątkami, gdzie językiem wykładowym jest również j. angielski. W związku z tym uczelnia dba o przekazanie kandydatom informacji o kursach językowych. Uniwersytet w Murcji oferuje kilka typów kursów językowych z j. hiszpańskiego, tak aby kandydaci mogli odnaleźć najbardziej dogodną dla nich formę kształcenia. Ponadto w uczelni funkcjonuje centrum języków obcych, w którym studenci kształcą się w zakresie języka niemieckiego, angielskiego, francuskiego, włoskiego, rosyjskiego, portugalskiego i japońskiego. Uniwersytet w Tartu oferuje studia w j. angielskim oraz j. estońskim. Większość programów jest oferowana w j. estońskim, a kandydaci mają możliwość uczestniczenia w kursach językowych celem przygotowania się do studiowania. Wyzwaniem może być zdobycie informacji o tych kierunkach, ponieważ strony informacyjne są prowadzone również w j. estońskim. Wyjątek stanowi Uniwersytet

11

Erasmus+

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Erasmus+

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITATAS

Kopenhaski, gdzie język angielski jest jedynym językiem wykładowym obowiązującym w uczelni dla studentów międzynarodowych. Są również prowadzone programy w j. duńskim. Uniwersytet w Zittau oferuje zajęcia jedynie w j. niemieckim. Wyłącznie kurs w zakresie informacji i zarządzania komunikacją jest oferowany w j. angielskim. Język angielski jest używany w nauczaniu obcokrajowców w Uniwersytecie Masaryka, tak jak język czeski. Uniwersytet Autonomiczny w Barcelonie oferuje studia w j. hiszpańskim oraz angielskim. Ryski Uniwersytet Techniczny oferuje programy w j. łotewskim oraz angielskim. Zarówno Politechnika Warszawska jak i Uniwersytet Wrocławski prowadzą zajęcia dla obcokrajowców w j. angielskim oraz polskim.

Można zatem podsumować, że najpowszechniejsze jest stosowanie j. angielskiego jako wykładowego dla obcokrajowców, z zaznaczeniem, że część przedmiotów jest prowadzona w językach narodowych, a celem ich przyswojenia uczelnie proponują kursy przygotowujące.

2. Jakie informacje są prezentowane na stronie internetowej uczelni? Czy informacje te zawierają dane o kierunkach studiowania, programach kształcenia, efektach kształcenia?

Uniwersytet w Splicie podaje wyczerpujące informacje o kierunkach studiowania, z zaznaczeniem, że programy z zakresu medycyny, architektury i budownictwa są dostępne w j. angielskim. Istotne jest, że kandydat może zaznajomić się również z informacją o systemie kształcenia w Chorwacji. W łatwy sposób kandydaci obcokrajowcy mogą uzyskać informacje o dostępnych programach, informacje ogólne o uczelni, obowiązujących aktach prawnych, skalach oceniania w uczelni, uznawalności akademickiej, programach mobilności, jakości kształcenia, szkołach letnich, bieżących wydarzeniach oraz działalności studenckiej. Poszukując informacji o Uniwersytecie w Murcji w internecie, który jak można mniemać, jest podstawowym źródłem informacji dla kandydatów, studenci odnajdują jako pierwszą informację o „International Welcome Point”, który zawiera kompleksowe informacje

12

UMCS
UNIVERSYTET MIAŁO CIEKAWOŚCI
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

dotyczące spraw akademickich (m.in. programy studiów, aplikacja online, mapy kampusów i informacje o dojazdach z miasta, wiadomości o sesjach informacyjnych dla nowo przyjętych studentów, lista sekcji obsługi studentów, informacje o zakwaterowaniu i legalizacji pobytu, informacje o sposobie rejestracji celem uzyskania legitymacji studenckiej, informacje o opiece medycznej i inne). Cenna jest również informacja o regionie Murcja, o możliwych sposobach spędzania czasu wolnego w uczelni i poza nią. Uczelnia informuje o projekcie VIMUR, w ramach którego świadczy kompleksowe usługi zakwaterowania studentów zagranicznych mobilnych i na studia pełne. Jest to prężna działająca platforma współprowadzona z miastem, gdzie łączą się kanały komunikacji kandydatów poszukujących zakwaterowania i właścicieli chcących wynająć mieszkania. Uniwersytet w Tartu prezentuje kilka kategorii programów dla kandydatów i dzieli je na programy pełne w j. estońskim i angielskim, programy krótkoterminowe dla studentów wymiennych oraz studia doktoranckie. Kandydat jest również informowany o terminach naboru – z podaniem dat dla kandydatów z UE i spoza UE. Wśród programów dostępne są również studia podwójne, współprowadzone z innymi uniwersytetami. Programy są podzielone na dziedziny nauki, w tym: humanistyczne, przyrodnicze, społeczne oraz program Mundus i programy współprowadzone. Uniwersytet w Kopenhadze prezentuje wszystkie programy w podziale na poziom studiowania. Kolejno kandydaci przechodzą do alfabetycznej listy kierunków oraz do informacji o zasadach naboru, terminach, opisie kierunku, przedmiotach ocenianych w procedurze naboru. Profile kierunków są zaopatrzone w krótkie wypowiedzi studiujących je osób. Informacje o kierunkach znajdują się na niemieckojęzycznych stronach Uniwersytetu w Zittau. Są one przypisane poszczególnym wydziałom. Znalezienie tych informacji wymaga od kandydata znajomości języka niemieckiego i własnych preferencji. Uniwersytet Masaryka wyjaśnia procedurę aplikacyjną, która odbywa się online. Ponadto prezentuje informacje o opłatach, terminach aplikacji na poszczególnych wydziałach, opłatach za studia. Uczelnia informuje też o dalszych krokach procedury, które obejmują kontakt mailowy oraz podaje adresy mailowe do kontaktu na wydziałach. Uniwersytet Autonomiczny w Barcelonie prezentuje wyczerpujące informacje nt. studiowania oraz programów, zarówno ich opisy, jak i profile studentów i absolwentów. Programy są podzielone na poszczególne stopnie oraz sposób ich realizacji np.

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

stacjonarne, czy online. Ryski Uniwersytet Techniczny prezentuje informacje o opłatach, terminach aplikacji na poszczególnych wydziałach, opłaty za studia. Ponadto uczelnia informuje o dalszych krokach procedury, które przewidują kontakt mailowy z pracownikami biura współpracy z zagranicą oraz podaje adresy mailowe do kontaktu na wydziałach. Politechnika Warszawska prezentuje informacje dla kandydatów, które są podzielone według trybu studiowania, co zgodnie z prawem obowiązującym w Polsce jest konwencjonalnym sposobem prezentowania informacji dla studentów. Oprócz tego kandydaci mogą zaznajomić się z ogólnymi informacjami o studiowaniu w PW. Uniwersytet Wrocławski prezentuje wyczerpujące informacje nt. studiowania oraz programów. Prezentuje informacje o opłatach i terminach aplikacji. Ponadto uczelnia informuje o dalszych krokach procedury, które przewidują kontakt mailowy z uczelnią.

W tym aspekcie zauważa się zróżnicowanie wśród sposobów prezentacji informacji, które w swojej treści są podobne. Uczelnie wprowadzają jednak usprawnienia i powołują jednostki świadczące wyłącznie usługi informacyjne dla kandydatów, co jest bezsprzecznie dobrą praktyką. Można zatem wnioskować, że przyjmowane przez uczelnie dobre praktyki w zakresie informowania kandydatów o programach studiowania, a także innych kwestiach związanych ze studiowaniem, stają się standardem i powinny być stosowane we wszystkich uczelniach dążących do podniesienia standardów kształcenia.

3. Czy informacja na stronie internetowej jest jasna, zrozumiała i zorientowana na studenta?

Uniwersytet w Splicie przedstawia informacje dla kandydatów zagranicznych w czytelny sposób, niejako uprzedzając ich pytania. Strona nie ma charakteru promocyjnego, ale informacyjny, zawiera wiele przejść do kolejnych „podstroj”. Na stronach poświęconych kandydatom obcokrajowcom podane są również bezpośrednie dane kontaktowe do osób zajmujących się kwestią naboru. Sposób prezentacji informacji dla kandydatów międzynarodowych w Uniwersytecie w Murcji jest zdecydowanie przyjazny i zorientowany na studenta. Ponadto strona internetowa ma nowoczesny charakter, co znacząco buduje

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOLO ROMERIO
UNIVERSITETAS

poczucie nowoczesności działania uniwersytetu. Kandydaci uzyskują wyczerpujące informacje na temat spraw akademickich i nieakademickich w przystępny dla nich sposób. Co istotne, widoczny jest jasny podział na sekcje dotyczące studentów wymiennych i kandydatów na pełne studia, co znacznie ułatwia poszukiwanie danych kandydatom. W Uniwersytecie w Tartu informacja jest zaprezentowana w sposób czytelny dla kandydata, choć w przypadku programów współprowadzonych i interdyscyplinarnych podział na cztery kategorie (por. pkt. b) sprawia, że odszukanie programu, na który dana osoba chce aplikować, nie jest już intuicyjne. Dobrym rozwiązaniem jest podanie opłat za studia w formie czytelnej tabeli z przyporządkowaniem punktów ECTS na dany kierunek. Informacja jest również czytelna dla kandydatów aplikujących do Uniwersytetu w Kopenhadze – podzielona na działy dotyczące studiowania i na dział poświęcony sprawom bytowym. Podobnie w Uniwersytecie w Zittau – informacja jest czytelna dla kandydatów, choć nie jest podana w konwencjonalny sposób, ale jako „droga do ZTU”, co może nie być czytelne dla kandydatów poszukujących tychże informacji po raz pierwszy. W Uniwersytecie Masaryka informacja również jest przejrzysta i zorientowana na studenta. Choć uczelnia nie stosuje atrakcyjnych rozwiązań graficznych, treść jest prezentowana w czytelny sposób i spełnia swoją rolę. Zarówno w Uniwersytecie Autonomicznym w Barcelonie jak i Ryskim Uniwersytecie Technicznym oraz Uniwersytecie Wrocławskim informacje są prezentowane w przejrzysty sposób i podzielone w konwencjonalny sposób. Kandydat Politechniki Warszawskiej musi być świadomy tego, w jakim trybie będzie studiował, co może być problematyczne. Strona ma charakter informacyjny i zawiera wyczerpujące informacje dot. procedur, rejestracji, kwestii pobytowych, planu zajęć, kontaktu do biura obsługi studentów.

Można zatem zauważyć, że dla kandydatów międzynarodowych sprawdzą się raczej konwencjonalne sposoby przedstawiania informacji, a w przypadku wprowadzania przez uczelnię nietypowych rozwiązań informacyjnych, lub konieczności filtrowania informacji ze względu na tryb studiowania czy specyfikę systemu kształcenia, konieczne jest wyjaśnienie sposobu poszukiwania informacji na stronie – w przeciwnym razie, stosowany sposób informowania kandydatów może okazać się nieefektywny.

UMCS
UNIVERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITATAS

4. Jak zarządza się procesem aplikacji na studia? (w zakresie studiów pełnych/wymiennych)

Procedura obowiązująca w Uniwersytecie w Splugie dzieli się na dwie odrębne ścieżki, choć kandydat musi być pewien, z której chce skorzystać. Mając jasną informację, czy jest kandydatem na studia pełne, czy mobilne, z łatwością znajdzie informacje skierowane do siebie. Na stronie poświęconej kandydatom międzynarodowym do Uniwersytetu w Murcji w pierwszym kroku osoba zainteresowana może dokonać weryfikacji tego, jaką ścieżką powinna podążać – tzn. czy jest studentem wymiennym, na pełne studia, studentem wizytującym, czy przenoszącym swoją ścieżkę edukacyjną na Uniwersytet w Murcji. Poszczególne ścieżki kandydat rozpoczyna od uzupełnienia aplikacji online – różnej dla poszczególnych kategorii studiów. Kieruje się również programem, w ramach którego przyjeżdża jako student mobilny (programy w podziale na kontynenty – jest to również odzwierciedlenie podziału obowiązków na poszczególne osoby zatrudnione w biurze ds. studentów zagranicznych, co powoduje, iż każda z tych osób profesjonalnie prowadzi ścieżkę, za którą jest odpowiedzialna). Istotne jest, że strony i formularze dla studentów wymiennych są prowadzone w j. hiszpańskim i angielskim, natomiast dla studentów na pełne studia, w j. hiszpańskim – co z kolei jest konsekwencją przeważającej liczby programów prowadzonych w j. hiszpańskim. Podział na studia pełne i wymienne w Uniwersytecie w Tartu jest widoczny dla kandydatów. Kandydaci wymienni mogą zaznajomić się z przewodnikiem dla studentów wymiennych. W Uniwersytecie Kopenhaskim powołana jest jednostka zajmująca się wymianą studencką. Aplikacja na studia pełne jest prowadzona przez odrębne biuro – centralnie w uczelni. Aplikacja jest przeprowadzana online. W Uniwersytecie Masaryka i Uniwersytecie w Zittau widoczny jest podział na studia pełne i wymienne, choć informacje związane z kwestiami nieakademickimi są prezentowane dla obu grup studentów. Szczegółowe informacje dla studentów wymiennych zapewnia Centrum Współpracy Międzynarodowej i informacje te są dostępne na stronie tej jednostki. Na stronie Uniwersytetu Autonomicznego w Barcelonie widoczny jest podział na programy wymienne. Uczelnia podaje również dane kontaktowe do koordynatorów programów wymiennych –

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITATAS

kandydat kontaktuje się z jednostką, nie zaś z konkretną osobą wymienioną na stronie z imienia i nazwiska. Na stronie Ryskiego Uniwersytetu Technicznego widoczny jest podział na programy wymienne. Uczelnia podaje również dane kontaktowe do koordynatorów programów wymiennych – kandydat kontaktuje się z jednostką, nie zaś z konkretną osobą wymienioną na stronie z imienia i nazwiska. W Politechnice Warszawskiej i Uniwersytecie Wrocławskim widoczny jest podział na tryby studiowania oraz studia wymienne/pełne jest konwencjonalnym podziałem funkcjonującym w Polsce.

We wszystkich uczelniach aplikacje na studia wymienne, pełne i inne są prowadzone całkowicie lub częściowo online. Ponadto zauważalny jest podział na studia pełne i wymienne, co wydaje się zasadne w związku z charakterystyką kształcenia i kwestiami pobytowymi.

5. Jakie informacje praktyczne związane z procesem edukacji są dostępne online? Np. jak zarejestrować się na uczelni? Jak uzyskać legitymację?

Uniwersytet w Splicie nie podaje tych informacji na stronie internetowej – można zatem sądzić, że jest ona dostępna dla osób, które zostały zaakceptowane na studia w formie wewnętrznej bazy danych. Z kolei Uniwersytet w Murcji podaje wszelkie możliwe informacje dotyczące rejestracji na uczelni, uzyskanie legitymacji, zakwaterowania, wpisu na zajęcia, uzyskania opieki studentów hiszpańskich, dostępu do usług dla studentów, wydarzeń kulturalnych itp. Ponadto uczelnia prezentuje przewodnik dla studentów zagranicznych, który dodatkowo zbiera najistotniejsze informacje dla kandydatów zagranicznych. Podobnie Uniwersytet w Tartu podaje kompleksowe informacje dotyczące rejestracji, uzyskania legitymacji itp. w zakładce określonej jako sprawy niezwiązane ze studiowaniem. Jako jedna z informacji widnieje zakładka, że Uniwersytet w Tartu podpisał Umowę o Dobrych Praktykach – dokument podpisywany na poziomie ogólnokrajowym stanowiący o zapewnieniu jakości obsługi studentów. Tekst umowy jest dostępny w j. angielskim

17

Erasmus+

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

na stronie internetowej. Informacje o procedurze aplikacyjnej w Uniwersytecie w Kopenhadze są dostępne na stronie internetowej. Uczelnia opisuje poszczególne jej kroki, dając aplikującym możliwe podpowiedzi użyteczne w kolejnych krokach aplikacji. Zgodnie z informacją z Uniwersytetu w Zittau, wszystkie informacje są przesyłane bezpośrednio do studenta po pomyślnym przejściu procedury aplikacyjnej. Informacje te nie są widoczne na stronie internetowej. Taka sama praktyka obowiązuje w Uniwersytecie Masaryka. Uniwersytet Autonomiczny w Barcelonie prezentuje informacje dotyczące rejestracji na studia, rejestracji pobytu, przygotowania językowego, funkcjonowania kampusu, możliwości uczestniczenia w wydarzeniach naukowych i pozanaukowych dla studentów. W Ryskim Uniwersytecie Technicznym oraz Politechnice Warszawskiej informacja o zasadach naboru jest dostępna na stronie internetowej. Uniwersytet Wrocławski prezentuje informacje dotyczące rejestracji na studia, rejestracji pobytu, przygotowania językowego, funkcjonowania kampusu, możliwości uczestniczenia w wydarzeniach naukowych i pozanaukowych dla studentów.

Interesujące jest to, że kilka uczelni zdecydowało się nie podawać wszystkich informacji na stronie internetowej, a procedować na linii kandydat zaakceptowany – uczelnia za pomocą informacji mailowych. Takie rozwiązanie może być traktowane jako dobra praktyka, mając na uwadze nadmiar informacji dostępnych w Internecie i na stronach uczelni. Ponadto personalizowana wiadomość może funkcjonować bardziej wiarygodnie w ocenie kandydata.

6. Czy uczelnia wspiera kandydatów na etapie aplikacji? Jaki rodzaj wsparcia otrzymują kandydaci?

Uniwersytet w Splicie informuje o wymaganiach jakie stawia kandydatom, ale też odpowiada na pytania w postaci sekcji „FAQ”. Na stronie poświęconej kandydatom zagranicznym można również znaleźć linki do stron organizacji studenckich, które świadczą pomoc nowo przyjętym studentom. Pomimo tego, że uczelnia nie stosuje interaktywnych form informowania np. chatu w czasie rzeczywistym z asystentem kandydata, to podaje

18

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

adresy mailowe osób zaangażowanych w rekrutację, a zasób informacji dot. naboru obcokrajowców wydaje się być odpowiedni. Uczelnia podaje również instrukcje, jak aplikować na poszczególne stopnie studiów, gdyż wymagania te się różnią. Tu posługuje się wiadomościami zamieszczanymi na stronie „Study in Croatia”, gdzie w przejrzysty sposób zaprezentowane są zasady studiowania w Chorwacji na poszczególnych stopniach studiów. Kandydaci z zagranicy aplikujący do Uniwersytetu w Murcji mogą liczyć na profesjonalne wsparcie ze strony uczelni. Informacje są jasno zaprezentowane, kandydaci mają dostęp do wszelkich potrzebnych informacji o stopniach studiów, programach, ale także bez trudu znajdą kontakt do poszczególnych sekcji obsługi studentów, gdzie można uzyskać dalsze potrzebne informacje. Uczelnia prowadzi szereg udogodnień interaktywnych, profil na Facebooku i Twitterze, oferuje formularz kontaktowy oraz adresy pocztowe i mailowe biur i sekcji. Uniwersytet w Tartu podaje kandydatom kompleksowe informacje dotyczące procesu studiowania oraz aplikowania. Procedura aplikacyjna odbywa się online, co ułatwia jej przeprowadzenie. Poza tym na stronie jest dostępna sekcja FAQ. Uniwersytet w Kopenhadze nie oferuje szczególnego wsparcia studentom – kandydaci przechodzą procedurę online niezależnie. Uczelnia twierdzi, że informacje przedstawiane na stronie są wystarczające, aby przejść ją z powodzeniem. Uniwersytet w Zittau i Uniwersytet Masaryka służą pomocą odpowiadając na pytania kandydatów drogą elektroniczną. Uniwersytet Autonomiczny w Barcelonie również przeprowadza aplikację online. Istnieje punkt kontaktowy poświęcony studentom międzynarodowym, gdzie kandydaci kontaktują się bezpośrednio z konsultantami. Ryski Uniwersytet Techniczny, Uniwersytet Wrocławski, Politechnika Warszawska służą pomocą poprzez pocztę elektroniczną, odpowiadając na pytania kandydatów.

Analizując kwestie wsparcia kandydatów, można mieć wrażenie, że uczelnie mające wysokie przekonanie o wiarygodności prezentowanych informacji, a także o niezawodności systemu aplikacji online, nie oferują dodatkowego wsparcia dla aplikujących. Takie podejście jest mocno pożądane i doceniane przez pracowników uczelni i kandydatów na studia, zakładając, że uczelnia była w stanie przygotować się na szereg wątpliwości i zróżnicowane utrudnienia w procesie aplikacji kandydatów z poszczególnych krajów. Pozwala to na

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

sprawne zarządzanie procesem aplikacji oraz systemowe podejście do kwestii naboru, co przy dużych liczbach kandydatów wydaje się konieczne ze względów administracyjnych.

7. Jakie kursy językowe są oferowane studentom?

Uniwersytet w Splicie prowadzi kursy przygotowawcze z j. chorwackiego. Uniwersytet w Murcji prowadzi nie tylko profesjonalne i zróżnicowane przygotowanie językowe w zakresie j. hiszpańskiego, ale również oferuje studentom kursy językowe z innych języków obcych (por. pyt a.). Uniwersytet w Tartu oferuje kursy języka estońskiego, które odbywają się dla wszystkich grup studentów. Kandydaci na poszczególne typy studiów znajdują informacje dedykowane sobie na stronie internetowej. Uniwersytet w Kopenhadze oferuje kursy języka duńskiego. Centrum Języków Obcych Uniwersytetu w Zittau oferuje kursy niemieckiego, angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego, włoskiego, polskiego, czeskiego i rosyjskiego. Na stronie internetowej Uniwersytetu Masaryka, poświęconej kandydatom międzynarodowym nie ma informacji nt. kursów językowych. Uniwersytet Autonomiczny w Barcelonie oferuje kurs j. hiszpańskiego kastylijskiego oraz katalońskiego. Ryski Uniwersytet Techniczny prowadzi kursy języka łotewskiego oraz angielskiego. Politechnika Warszawska i Uniwersytet Wrocławski prowadzą kursy języka angielskiego oraz polskiego.

Można zatem wnioskować, że oferta w zakresie języków jest konieczna dla kandydatów międzynarodowych, jednak warto jest rozważyć zastosowanie różnych trybów nauki języka np. kursy online, intensywne, jedno-dwu semestralne itd.

8. Jakiego rodzaju wsparcia finansowego mogą oczekiwać studenci zagraniczni? Jaki jest zakres wsparcia? Czy uczelnia prezentuje kryteria wsparcia?

Istnieją dwie kategorie stypendiów oferowanych w Uniwersytecie w Splicie:

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

- stypendia dla studentów przyjeżdżających w ramach umów bilateralnych, z zaznaczeniem listy krajów, z których mogą pochodzić,
- stypendia dla studentów uczących się języka chorwackiego.

Kandydaci otrzymują informację w postaci przejrzystej tabeli, ile stypendiów i na jakim stopniu studiów jest przyznawanych. Podane są również kryteria przyznawania stypendiów, uprawnienia kandydatów, kwoty stypendiów, utrzymanie stypendium w czasie nieobecności, lista dokumentów aplikacyjnych, ubezpieczenie, informacje bankowe.

Informacje o wsparciu finansowym w Uniwersytecie w Murcji są dostępne w j. hiszpańskim na stronach niepoświęconych kandydatom zagranicznym. Na stronach poświęconych studentom i kandydatom międzynarodowym widnieją logotypy instytucji, które wspierają finansowo mobilność i studiowanie – za ich pośrednictwem można uzyskać dostęp do stron z dalszymi wskazówkami. Uniwersytet w Tartu oferuje szeroki wachlarz stypendiów na wszystkich poziomach studiowania – informacje są dostępne na stronie, przez którą kandydat dokonuje wyboru poziomu studiowania. Oferty stypendiów są podzielone nie tylko na dziedziny nauki, ale również na typowe dla krajów programy stypendialne. Uniwersytet w Kopenhadze nie oferuje stypendiów w formie wsparcia finansowego, tak jak Uniwersytet w Zittau i Uniwersytet Masaryka. Uniwersytet Autonomiczny w Barcelonie podaje informacje o grantach finansowych na poszczególne kierunki studiowania. Informacja, jaką uzyska kandydat, jest uzależniona od preferencji, jakie wskaże w formularzu wypełnianym na stronie internetowej. Ryski Uniwersytet Techniczny podaje informacje o grantach finansowych na poszczególne kierunki studiów. Informacja, jaką uzyska kandydat, jest uzależniona od kategorii, w jakiej kandydat ubiega się o stypendium – naukowe, badawcze lub inne. Politechnika Warszawska nie informuje o wsparciu finansowym, natomiast Uniwersytet Wrocławski informuje o ulgach w opłatach, nie zaś o stypendiach.

Kwestia stypendiów wydaje się być sprawą indywidualną uczelni – można zatem przypuszczać, że dostępność oferty stypendialnej jest związana z możliwościami finansowymi uczelni, nie jest jednak powszechnie stosowaną praktyką.

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITATAS

9. Czy uczelnia informuje o zasadach uznawalności osiągnięć w kraju i uczelniach partnerskich?

Uniwersytet w Splicie informuje o uznawalności osiągnięć i kieruje kandydatów do odpowiednich instytucji w Chorwacji, podając przy tym etapy procedury, adresy kontaktowe, oraz wskazując formularze, jakie kandydat powinien wysłać aby ubiegać się o uznanie dotychczasowego wykształcenia. Informacje dotyczące uznawalności wykształcenia w Uniwersytecie w Murcji są dostępne głównie na stronach poszczególnych wydziałów w j. hiszpańskim. Takie postępowanie jest spójne z ofertą studiów (większość w j. hiszpańskim) oraz z uwagi na fakt, iż uczelnia oferuje bardzo szeroki zakres kształcenia, gdzie wymagania co do uznawalności osiągnięć mogą się różnić. Informacja o uznawalności osiągnięć w Uniwersytecie w Tartu jest dostępna na stronach dedykowanych obecnym studentom, a nie kandydatom. Takie umiejscowienie informacji nie jest dogodne dla kandydatów na studia, lecz studenci znajdują je z łatwością. Informacja jest wyczerpująca. Uniwersytet Kopenhaski prezentuje informacje dotyczące uznania dotychczasowych osiągnięć jedynie dla kandydatów na studia pełne. Biuro zajmujące się wymianą nie przekazuje takiej informacji studentom wymiennym, słusznie uznając ją za zbędną dla tych osób. Uniwersytet w Zittau informuje o wartości ECTS za dany moduł – Katalog Modułów. Informacje o uznawalności nie są dostępne na stronie internetowej Uniwersytetu Masaryka. Uniwersytet Autonomiczny w Barcelonie informuje o uznawalności osiągnięć w zakładkach poświęconych sprawom akademickim. Politechnika Warszawska i Uniwersytet Wrocławski informują o uznawalności kształcenia jedynie na stronach poświęconych kandydatom na studia.

Istnieje zasadność publikowania informacji o uznawalności wykształcenia i należy takie podejście traktować jako dobrą praktykę. Informowanie o kwestiach uznawalności ma na celu zapewnienie kandydatom klarownej wiedzy o sposobie, w jaki zostaną przeliczone ich oceny oraz dotychczasowe osiągnięcia wykazywane w suplemencie do dyplomu. Przyjmując takie podejście można uniknąć niejasności oraz zapewnić równe traktowanie kandydatów z wszystkich krajów.

UMCS
UNIWERSYTET MIAŁO CIĘŻKODROWY
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITATAS

Część II - Zagadnienia związane ze sprawami nieakademickimi

Kwestie legalizacji pobytu studentów obcokrajowców są niemal pierwszym wyzwaniem, które napotykają studenci przyjeżdżając do obcego kraju. Powszechnie stosowaną praktyką przez większość uniwersytetów objętych niniejszym badaniem jest udostępnianie informacji na stronach internetowych uczelni w formie mniej lub bardziej szczegółowych instrukcji czy drukowanych przewodników „krok po kroku” dotyczących w/w zagadnienia. Większość uczelni objętych badaniem udostępnia w formie elektronicznej i/lub papierowej przewodniki dotyczące życia w danym kraju, których część stanowią informacje dotyczące legalizacji pobytu studenta obcokrajowca. Takie przewodniki są dużym ułatwieniem dla studentów obcokrajowców, jednak zazwyczaj nie wyczerpują tematu w całości. Przykładami uniwersytetów, które posiadają takie przewodniki są np. Uniwersytet w Splicie, Uniwersytet w Tartu, czy Uniwersytet Masaryka. Przykładem innej dobrej praktyki dotyczącej informowania studentów obcokrajowców na temat legalizacji ich pobytu w danym kraju jest strona internetowa Technicznego Uniwersytetu w Rydze, gdzie studenci obcokrajowcy mogą odnaleźć szczegółowe informacje na temat przepisów prawnych związanych z legalizacją pobytu podzielone na kraje pochodzenia studenta, łącznie z wykazem dokumentów niezbędnych do złożenia aplikacji o wizę lub kartę pobytu. Jest to rozwiązanie bardzo praktyczne dla studenta, ponieważ umożliwia sprawne wyszukiwanie niezbędnych informacji dotyczących danego kraju pochodzenia oraz pobrania aktualnych formularzy służących do rejestracji pobytu cudzoziemca.

Uniwersytet, który znajduje inne rozwiązanie w kwestii porad prawnych dla studentów obcokrajowców, to Uniwersytet w Zittau, który współpracuje z centrum porad prawnych. Jest to centrum założone i funkcjonujące zgodnie z ustawą o szkolnictwie wyższym w Niemczech. Natomiast dwa hiszpańskie uniwersytety, które zostały objęte niniejszym badaniem utworzyły centralny system obsługi studentów obcokrajowców, otwierając tzw. International Welcome Points. Głównym zadaniem takich centrów IWP jest pomoc studentowi cudzoziemcowi w

UMCS
UNIVERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

zakresie legalizacji pobytu w kraju, uzyskania pozwolenia na pracę i pozwolenia na ponowny powrót do kraju w przypadku krótkoterminowego wyjazdu oraz udzielanie innych porad prawnych. Innym zadaniem centrum IWP jest udzielanie szerokiej gamy informacji dotyczących przyjazdu obcokrajowca do kraju, odpowiadanie na pytania związane ze studiami w uniwersytecie, pomoc w znalezieniu zakwaterowania czy udzielanie wsparcia psychologicznego w razie potrzeby. Pracownicy International Welcome Points obsługują nie tylko studentów lecz i innych obcokrajowców przyjeżdżających na uniwersytet. Podsumowując scentralizowany system udzielania pomocy studentom obcokrajowcom w formie International Welcome Point czy też centrum porad prawnych, zatrudniającej ekspertów z zakresu prawa jest bardzo dobrą praktyką, która staje się coraz bardziej powszechną praktyką w instytucjach szkolnictwa wyższego.

Uniwersytety często współpracują z różnego rodzaju instytucjami, władzami miasta, czy organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz studentów obcokrajowców. Dzięki takiej współpracy powstają projekty dążące do polepszenia jakości życia studentów obcokrajowców w określonym miejscu. We Wrocławiu prowadzony jest projekt zatytułowany „*Wrocław for foreigners – Infolink*”. Jest to projekt, który został stworzony z myślą m.in. o studentach cudzoziemcach mieszkających we Wrocławiu, którzy spotykają się z codziennymi wyzwaniami. Projekt ma na celu udzielenie pomocy prawnej, porad w sprawach prywatnych oraz sprawach dotyczących spędzania wolnego czasu. Pracownicy Infolink udzielają informacji, jak rozwiązać sprawy urzędowe czy jak uzyskać pozwolenie na pracę w mieście. Dodatkowym atutem projektu jest fakt, że jego pracownicy porozumiewają się w różnych językach obcych. InfoLink jest także partnerem programu fundacji wrOPENup, która uruchomiła mobilną aplikację dla cudzoziemców. Dzięki aplikacji obcokrajowcy znajdują informacje o miejscach, gdzie można porozumieć się w konkretnych językach obcych. Są one też oznakowane na mapie. WrOPENup daje również możliwość uczestnictwa w wielu konkursach z nagrodami.

Innym przykładem dobrej praktyki z zakresu działań miasta na rzecz cudzoziemców jest Wolontariat Miast Gospodarzy UEFA EURO 2012. Wolontariat został założony we współpracy z czterema Urzędami Miasta (Gdańsk, Poznań, Warszawa, Wrocław) i organizuje

UMCS
UNIVERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

różnego rodzaju kursy dla obcokrajowców m.in. pierwsza pomoc w sytuacjach zagrażających zdrowiu lub życiu, panika tłumu czy szeroko pojęte hasło bezpieczeństwo.

W miastach takich jak Ryga czy Barcelona działają centra na rzecz praw człowieka, których założeniem jest również ochrona praw cudzoziemców. W Rydze działa Łotewskie Centrum Praw Człowieka, które jest organizacją pozarządową oraz organizacja INLAT PLUS, która udziela cudzoziemcom porad prawnych o szerokim zakresie. Urząd Miasta Barcelona prężnie działa w projekcie „*Benvinguda a Barcelona*”, dzięki któremu większość procedur związanych z rejestracją cudzoziemca w kraju została uproszczona i można je wykonać w systemie online. Ministerstwo Spraw Zagranicznych Estonii oferuje specjalne stypendia dla obcokrajowców pochodzących z następujących krajów: Ukraina, Gruzja, Armenia, Mołdawia, Białoruś, Azerbejdżan i Afganistan.

Przykładem dobrej praktyki z zakresu działalności miasta na rzecz cudzoziemców stosowanej w Kopenhadze jest portal „*Welcome to Copenhagen*” (<http://studies.ku.dk/welcome/studying-at-ucph/student-counselling/>). Jest to portal, który kompleksowo udziela cudzoziemcom informacji na tematy podzielone według następujących kategorii: życie, praca, studia, biznes i przeprowadzka do Danii. Dzięki współpracy uniwersytetu z twórcami portalu, cudzoziemcy mogą być kompleksowo obsłużeni przez różne instytucje, a proces rejestracji pobytu czy uzyskiwania pozwolenia na pracę jest bardzo sprawny.

Powszechnie stosowaną dobrą praktyką są też zniżki dla obcokrajowców posiadających różnego rodzaju karty czy legitymacje. Karta ISIC, czyli Międzynarodowa Legitymacja Studencka, jest jednym z takich dokumentów, który bardzo często uprawnia studentów obcokrajowców do zniżek na bilety transportu miejskiego w większości krajów objętych niniejszym badaniem. Miasto Ryga oferuje nawet 50% zniżki. Dodatkowo w Czechach karta ISIC upoważnia studentów do otrzymania zniżek na jedzenie w stołówkach, barach czy restauracjach należących do organizacji „*MU Accommodation and Catering Services*”. Wyżej wymienione przykłady współpracy uniwersytetów z miastem oraz projektów prowadzonych przez miasta na rzecz cudzoziemców przekonują, że jest to powszechne

25

Erasmus+

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Erasmus+

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOLO ROMERIO
UNIVERSITETAS

zjawisko, które wraz ze wzrostem migracji studentów w różnych krajach cały czas się rozwija, a pomysłów na poprawienie jakości życia studentów cudzoziemców jest wiele.

Studenci obcokrajowcy przyjeżdżając na studia do obcego kraju potrzebują miejsca do mieszkania. Dlatego też bardzo popularną praktyką stosowaną przez uczelnie objęte niniejszym badaniem jest oferowanie studentom miejsca zamieszkania w domach studenckich należących do uczelni lub w specjalnie do tego przeznaczonych miejscach np. prywatnych apartamentach, domach czy mieszkaniach do wynajęcia. Pokoje w domach studenckich są jedno-, dwu- lub trzyosobowe, bardzo często wyposażone w łazienkę i aneks kuchenny. Na kampusie uczelni znajduje się również szereg udogodnień, z których mogą korzystać studenci obcokrajowcy.

Przykładem uniwersytetu, który bardzo dobrze zarządza domami studenckimi i kampusem jest Uniwersytet Autonomiczny w Barcelonie. Uniwersytet oferuje zakwaterowanie na kampusie, gdzie mieszka ok. 2 300 osób. Domy studenckie posiadają ok. 860 pokoi o różnej wielkości z aneksem kuchennym i łazienką. Na kampusie znajdują się sklepy spożywcze, restauracje, bary jak również pralnia, świetlica i odkryty basen. Na stronie internetowej uniwersytetu można skorzystać z usługi zwiedzania domów studenckich za pomocą spaceru wirtualnego oraz znaleźć szczegółowe informacje na temat tego, jak dojechać do domów studenckich różnymi środkami transportu. Istnieje nawet możliwość pobrania przewodnika w formacie PDF, w którym opisane są różne praktyczne informacje np. jak zgłosić usterkę w pokoju, co zrobić w nagłych przypadkach czy też instrukcje jak mieszkańcy powinni się zachowywać. Dodatkowym atutem kampusu w/w uniwersytetu jest to, że strona internetowa domów studenckich dostępna jest w całości w języku angielskim.

W Uniwersytecie Autonomicznym w Barcelonie student obcokrajowiec może zgłosić potrzebę spotkania się ze studentem asystentem, który udzieli wszelkiego rodzaju informacji dotyczących mieszkania na kampusie. Odpowie na pytania studenta oraz opowie o usługach oferowanych na kampusie. Na kampusie funkcjonuje również Klub Rezydentów, do którego zapisać może się każdy student obcokrajowiec i dzięki temu uczestniczyć w dodatkowych wydarzeniach studenckich lub uzyskać zniżki na usługi oferowane na kampusie. Biuro Vila Universitaria (domy studenckie) udziela też informacji na temat możliwości wynajmu

26

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITATAS

mieszkań w centrum miasta u zaufanych właścicieli. Na stronie internetowej można odnaleźć szereg informacji na temat mieszkań dostępnych w centrum miasta oraz procedury ubiegania się o takie mieszkanie.

Politechnika Warszawska podaje przykład innej dobrej praktyki związanej z zakwaterowaniem studentów obcokrajowców. Na stronie internetowej Politechniki można znaleźć słowniczek zwrotów przydatnych w poszukiwaniu mieszkania oraz wskazówki dotyczące podpisywania umowy najmu z właścicielem. Uniwersytety Zittau czy Masaryka oferują zakwaterowanie w ośrodkach o różnym standardzie, w zależności od potrzeb i zamożności studenta, np. Quartors Zittauer Tor oferuje 30 mieszkań do wynajęcia z aneksami kuchennymi i łazienką, a Wohnungsbaugesellschaft Görlitz mbH oferuje pokoje gościnne.

Przykładem innej dobrej praktyki z zakresu oferowania studentom obcokrajowcom zakwaterowania jest program „Live in Murcia” zarządzany przez Uniwersytet w Murcji w Hiszpanii. Biuro ds. Współpracy Międzynarodowej pomaga studentom obcokrajowcom w znalezieniu zakwaterowania innego niż domy studenckie. Studenci obcokrajowcy mogą wybrać dwie opcje. Pierwsza polega na rezerwacji hostelu na kilka pierwszych dni pobytu w Hiszpanii na preferencyjnych warunkach, a następnie poszukiwanie mieszkania na własną rękę przez studenta. Drugą opcją jest zamieszkanie w pokoju do wynajęcia we wspólnym mieszkaniu lub u rodziny, która zgłosiła się do programu. Podsumowując wszystkie uczelnie wyższe objęte niniejszym badaniem oferują różnego rodzaju usługi dotyczące zakwaterowania studentów obcokrajowców, a rynek ten bardzo szybko się rozwija.

Student obcokrajowiec, który wyjeżdża za granicę często potrzebuje konta bankowego w walucie krajowej oraz ubezpieczenia, w szczególności zdrowotnego, które jest warunkiem niezbędnym do przyjęcia na studia. Niestety w kwestii konta bankowego uczelnie objęte badaniem udzielają tylko ogólnych informacji dotyczących sposobu zakładania konta bankowego przez obcokrajowca. Uczelnie wyższe podają wskazówki na temat dokumentów niezbędnych do założenia konta, jednak nie współpracują z żadnym bankiem, który zakładałby konta dla studentów obcokrajowców na preferencyjnych warunkach.

UMCS
UNIVERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

Powszechnym zjawiskiem jest jednak fakt, że na kampusie często znajduje się bank, w którym studenci mogą być obsłużeni w języku obcym.

W temacie ubezpieczenia wszystkie uczelnie uwzględnione w niniejszym raporcie informują o obowiązku posiadania ubezpieczenia zdrowotnego przez studenta obcokrajowca. Dla studentów pochodzących z krajów Unii Europejskiej posiadanie ubezpieczenia nie jest problemem, ponieważ mają możliwość wyrobienia karty EKUZ – Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego, która uprawnia ich do korzystania z usług medycznych. Jednak dla studentów pochodzących z krajów nienależących do Unii Europejskiej posiadanie ubezpieczenia medycznego jest już wyzwaniem. Dlatego też niektóre uczelnie przygotowały specjalne oferty ubezpieczeń dla studentów obcokrajowców. Uniwersytet w Tartu we współpracy z Narodowym Funduszem Estonii ustalił, że istnieje kilka rodzajów ubezpieczeń które student obcokrajowiec może wykupić, aby bezpłatnie korzystać z opieki medycznej. Do w/w grupy ubezpieczeń należą m.in. AON Student Insurance, ERGO Insurance, If Insurance, SwissCare International Student Health Insurance, Crystal Studies Insurance, ubezpieczenie oferowane przez program ISEP [*Ogólnoświatowa Sieć Wymiany Studenckiej*]. Inną dobrą praktyką stosowaną przez Uniwersytet Autonomiczny w Barcelonie jest oferta przeznaczona dla studentów obcokrajowców pt. ÓMNIBUS - ACE Europe, które pokrywa koszty leczenia m.in. w przypadku choroby i wypadku komunikacyjnego, natomiast Techniczny Uniwersytet w Rydze przystąpił do programu ubezpieczenia zdrowotnego stworzonego we współpracy pomiędzy Higher Education Export Association (Latvia) [*Łotewskim Stowarzyszeniem ds. Szkolnictwa Wyższego*] i ERGO Life Insurance SE, Oddział Łotewski. Ubezpieczenie to jest specjalnie dostosowane dla studentów obcokrajowców studiujących na studiach pełnych lub przebywających na wymianie studenckiej. Obejmuje leczenie szpitalne i ambulatoryjne oraz spełnia wymagania przepisów krajowych dotyczących ubezpieczenia zdrowotnego wymaganego podczas rejestracji pobytu obcokrajowca. Powyższe rozwiązania powinny być naśladowane przez inne uczelnie, aby stały się powszechnie stosowaną dobrą praktyką.

Wyjazd na studia do obcego kraju stanowi wyzwanie nie tylko dla studenta, lecz i dla jego rodziny. Co więcej, jeśli na studia chce wyjechać osoba niepełnosprawna często przeszkodą dla takiego wyjazdu stają się różnego rodzaju bariery napotymane w życiu codziennym osób

UMCS
UNIVERSYTET MIAŁO CIĘŻKOŚCIOWY
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITATAS

niepełnosprawnych. Dlatego też uniwersytety przez lata swojej działalności rozwinęły szereg dobrych praktyk mających na celu usprawnienie funkcjonowania osób niepełnosprawnych na uczelni. Pierwszą z podstawowych dobrych praktyk jest dostosowanie budynków, przestrzeni na kampusie uniwersytetu oraz przede wszystkim domów studenckich do potrzeb studentów z niepełnosprawnością ruchową czy słuchową. W tym celu budynki wyposażane są w specjalne podjazdy dla niepełnosprawnych, łazienki czy windy. Wyjątkowym przykładem dobrej praktyki jest współpraca Uniwersytetu Autonomicznego w Barcelonie z jego Wydziałem Architektury. Dzięki tej współpracy budynki znajdujące się na kampusie są sukcesywnie dostosowywane do potrzeb osób niepełnosprawnych, a projekty udogodnień tworzone są przez studentów kierunku Architektura.

Kolejną praktyką stosowaną przez wszystkie uczelnie objęte badaniem jest wypożyczalnia sprzętu specjalistycznego tj. drukarki brajlowskie, powiększalniki elektroniczne, urządzenia umożliwiające odczyt i zapis brajlowski, GPS dla osób niewidomych i niedowidzących, kalkulatory mówiące, lupy elektroniczne, urządzenia czytające głosem syntetycznym, oprogramowania. Sprzęt ten jest bardzo często narzędziem niezbędnym do pracy dla osób niepełnosprawnych. Na wielu uczelniach funkcjonują też stowarzyszenia organizujące regularne wyjazdy integracyjne dla osób niepełnosprawnych lub zachęcające osoby niepełnosprawne do członkostwa w różnych grupach, dzięki czemu studenci nie czują się odizolowani.

Wszystkie uczelnie posiadają jednostki odpowiedzialne za koordynację działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Jednostki te udzielają wsparcia psychologicznego i fizycznego. Dostosowują programy nauczania, organizację pracy studentów niepełnosprawnych, środowisko, w którym się poruszają, a egzaminy bardzo często zdawane są na specjalnych warunkach. Przykładem projektu prowadzonego na rzecz osób niepełnosprawnych jest *IST Requalification of Disabled Persons* prowadzony na Technicznym Uniwersytecie w Rydze. Celem projektu jest pomoc osobom, których niepełnosprawność powstała na skutek wypadku oraz stworzenie systemu przekwalifikowywania się osób niepełnosprawnych z użyciem technologii informacyjnych. Rezultatem projektu będzie stworzenie platformy e-learningowej

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

obsługiwanej przez specjalistów, która umożliwi osobom niepełnosprawnym zdawanie egzaminów i uzyskanie dyplomu, a tym samym będzie miała wpływ na resocjalizację osób niepełnosprawnych .

Na Uniwersytecie Autonomicznym w Barcelonie działa Fundacja FUNDACIÓ AUTÒNOMA SOLIDÀRIA (FAS). Jednym z jej założeń jest budowanie społeczności akademickiej otwartej na różnego rodzaju niepełnosprawności. Fundacja prowadzi program PIUNE, którego celem jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym w pełni korzystać z edukacji oferowanej przez uniwersytet, jak również pozwala studentom niepełnosprawnym uczestniczyć w akademickim życiu społecznym. Fundacja współpracuje z innymi jednostkami uniwersytetu w celu rozwijania i stwarzania różnego rodzaju udogodnień dla studentów niepełnosprawnych.

Do Fundacji zgłasza się duża grupa wolontariuszy, którzy organizują różnego rodzaju wydarzenia poświęcone osobom niepełnosprawnym. Studenci wolontariusze mogą zgłosić chęć opieki nad osobą niepełnosprawną, a w zamian za swoją pomoc otrzymują listy rekomendacyjne od uczelni oraz dodatkowe punkty ECTS.

Program PIUNE oferuje następujące usługi:

- Program powitalny dla studentów z niepełnosprawnościami przyjeżdżających na Uniwersytet po raz pierwszy.
- Indywidualny system nauczania (system Braille'a, system dla osób głuchoniemych czy z upośledzonym narządem ruchu).
- Program studiów dostosowany do potrzeb studentów niepełnosprawnych. W roku akademickim 2012/13 stworzono 316 indywidualnych programów nauczania dostosowanych do niepełnosprawności studentów. Dostosowano również system oceny egzaminów do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

- Ze względu na fakt, że odległości pomiędzy poszczególnymi częściami kampusu są bardzo duże stworzono system transportu na kampusie dostosowany dla osób niepełnosprawnych oraz uruchomiono asystę dla osób poruszających się pieszo.

Uniwersytet w Słupsku należy do programu *Education for Equal Opportunities at Croatian Universities – EduQuality*, którego celem jest zachowanie równości w dostępie do edukacji dla osób niepełnosprawnych, natomiast na Uniwersytecie Masaryka w roku 2000 zostało założone Support Centre for Students with Special Needs [*Centrum Wsparcia Osób Niepełnosprawnych*]. Celem Centrum jest pomoc osobom niewidomym, niesłyszącym oraz z niepełnosprawnością ruchową. Dzięki Centrum studenci z niepełnosprawnością mają dostęp do tych samych materiałów naukowych i sprzętu co studenci na pełnych studiach. Centrum posiada własną jednostkę administracyjną, która pomaga organizować studentom niepełnosprawnym indywidualny tok nauczania oraz udziela porad i wsparcia metodycznego nauczycielom. Centrum Wsparcia Osób Niepełnosprawnych współpracuje z instytucjami krajowymi (Scio, CERMAT) opracowując specjalne materiały naukowe oraz testy dla studentów z niepełnosprawnościami. Publikuje również materiały w języku Braille’a oraz zarządza cyfrową biblioteką.

Inny aspekt związany z wyjazdem studenta obcokrajowca na studia do innego kraju to potrzeba zdobycia dużej wiedzy na temat życia codziennego w miejscu, do którego wybiera się obcokrajowiec. Studenci zanim wyjadą, pragną poznać nie tylko kulturę i obyczaje danego miejsca, ale również koszty życia czy wskazówki związane z życiem codziennym. W tym celu uczelnie objęte niniejszym badaniem stosują praktykę powszechnie uznawaną za dobrą, czyli tworzą różnego rodzaju przewodniki w formie papierowej i elektronicznej.

Podstawową informacją, do której student obcokrajowiec powinien mieć dostęp, to wskazówki, jak dojechać na uczelnię i spacer wirtualny po kampusie uniwersytetu. Pierwsza informacja znajduje się na stronach internetowych wszystkich uniwersytetów uwzględnionych w badaniu. Uniwersytet Autonomiczny w Barcelonie podaje np. instrukcje, jak dojechać na kampus z lotniska i z centrum miasta różnymi środkami transportu.

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

Dodatkowo na stronie internetowej można znaleźć wycinek mapy miasta, w którym znajduje się kampus. Bardzo częstą dobrą praktyką jest tworzenie przewodników pt. „*How to Get to...*”, w których można zapoznać się z informacjami na temat dojazdu do uczelni. Czasami, tak jak na przykład na Politechnice Warszawskiej, na stronach internetowych znajduje się interaktywna mapa kampusu z wyszukiwarką ulic i budynków przynależących do uczelni wyższej. Dodatkowo na mapach dojazdu do uczelni zaznaczane są różnego rodzaju atrakcje turystyczne i popularne miejsca do zwiedzania.

Kolejną istotną informacją przekazywaną przez uczelnie są rodzaje środków transportu funkcjonujące w danym mieście. Niektóre uniwersytety udzielają też informacji, jak zdobyć „przejazdówki”, a Uniwersytet Wrocławski oferuje Wrocławską Kartę Miejską (URBANCARD) - jest to karta działająca w systemie prepaid, umożliwiająca również kodowanie biletów miejskich, dzięki której osoba posiadająca taką kartę może korzystać ze zniżek na różnego rodzaju usługi.

Wszystkie uniwersytety objęte badaniem stosują się do jednej z wielu niezawodnych dobrych praktyk i tworzą różnego rodzaju przewodniki praktycznych informacji. Najczęściej skupiają się one na wstępnych informacjach o uczelni i życiu w danym mieście czy kraju, dniach wolnych od pracy czy obowiązujących świątach, a następnie opisują coraz bardziej szczegółowe informacje dotyczące kosztów życia, możliwościach znalezienia zakwaterowania, czy procedurach związanych z przyjęciem na studia.

Uniwersytet Masaryka zastosował bardzo ciekawą praktykę dotyczącą zamieszczania praktycznych informacji. Zostały one ułożone w porządku alfabetycznym za pomocą haseł nakierowujących na dane zagadnienie. Z drugiej strony uniwersytety w Tartu czy Zittau zastosowały podział dotyczący spraw akademickich oraz tych związanych z codziennym życiem studenta obcokrajowca. Każde z zastosowanych rozwiązań jest bardzo dobrą praktyką mającą na celu pomoc w odnalezieniu się studenta obcokrajowca w danej sytuacji. Dodatkową dobrą praktyką zastosowaną np. w przypadku Politechniki Warszawskiej jest podanie informacji, jak postępować podczas odprawy na lotnisku oraz podanie numeru kontaktowego do Centrum Współpracy Międzynarodowej w razie problemów z odprawą na

UMCS
UNIVERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

lotnisku. Dzięki temu przyjeżdżający do Polski student obcokrajowiec czuje się bezpieczniej i wie z kim się kontaktować w przypadku problemów na lotnisku.

Powyższe przykłady pokazują, że informacje praktyczne niezbędne dla studentów obcokrajowców są przekazywane na różne sposoby, lecz najbardziej powszechną praktyką stosowaną przez uczelnie objęte niniejszym badaniem jest tworzenie książkowych przewodników dla studentów, zarówno w wersji papierowej jak i elektronicznej.

Wracając do zagadnienia życia codziennego studentów obcokrajowców, nie składa się ono jedynie z zajęć na uczelni, lecz również z tak zwanego życia studenckiego. W związku z faktem, że w wielu krajach wymiana studencka bardzo szybko się rozwija uczelnie przygotowują szereg wydarzeń dla studentów, włączając w to studentów zagranicznych. Każda z uczelni objętych niniejszym badaniem przygotowuje spotkania organizacyjne (Welcome Meetings) oraz tygodnie organizacyjne (Welcome Weeks), podczas których studenci mogą zapoznać się z procedurami obowiązującymi na uczelni jak również zasmakować życia studenckiego. Takie tygodnie poświęcone wyłącznie obcokrajowcom odbywają się tuż przed rozpoczęciem semestru lub w jego pierwszych tygodniach. Spotkania organizowane są przez międzynarodowe biura funkcjonujące na uczelni, natomiast tygodnie wydarzeń kulturalnych bardzo często obsługiwane są przez studentów działających w Erasmus Student Network, ogólnoeuropejskiej sieci organizacji studenckich zajmującej się wspieraniem i rozwojem programów międzynarodowych wymian studenckich, zwłaszcza programu Erasmus wśród studentów na własnej uczelni oraz opieką nad studentami zagranicznymi przyjeżdżającymi w ramach tej wymiany. Organizacja ESN jest też odpowiedzialna za funkcjonowanie programu Mentor, który ma na celu pomoc przyjeżdżającym studentom obcokrajowcom, głównie w ramach programu Erasmus, w stawianiu "pierwszych kroków" w nowym kraju, w przybliżeniu im kultury i języka danego kraju oraz integracji między lokalnymi studentami a studentami z innych państw. Program jest też doskonałą okazją do ćwiczenia języków obcych, poznania nowych kultur lub też nawiązania międzynarodowych przyjaźni.

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

Na Uniwersytecie w Zittau działa program Students Counsel Students. W pierwszych dniach roku akademickiego uruchamiany jest program informacyjny na rzecz studentów. Studenci w specjalnie oznakowanych koszulkach udzielają informacji na temat tego, gdzie znajdują się poszczególne wydziały, sale, biblioteka czy stołówka, jak również miejsca spotkań studentów. Dodatkowo na w/w Uniwersytecie działa studencka organizacja Offensive, która organizuje różnego rodzaju wydarzenia kulturalne i sportowe poświęcone wyłącznie studentom. Uniwersytet Autonomiczny w Barcelonie jest partnerem programu Tandem, który umożliwia naukę języków obcych oraz poznawanie nowych kultur. Polega on na wymianie wiedzy między studentami, którzy uczą się nawzajem języków obcych oraz przekazują informacje na temat kultury kraju, z którego pochodzą.

Wszystkie uczelnie wyższe poddane analizie organizują inne wydarzenia poświęcone studentom obcokrajowcom w trakcie trwania roku akademickiego. Powszechnie stosowaną praktyką jest organizacja festiwali tematycznych np. Uniwersytet w Tartu organizuje dni studenckie o różnych porach roku, a każdy z festiwali poświęcony jest innego rodzaju aktywności sportowej. Do Politechniki Warszawskiej przynależą różne organizacje studenckie, które są odpowiedzialne za organizowanie wydarzeń kulturalnych czy sportowych. Dzięki nim studenci obcokrajowcy mogą uczestniczyć w imprezach kulturalnych, zawodach sportowych czy wyjeżdżać na wycieczki specjalnie dedykowane dla studentów obcokrajowców. Studenci obcokrajowcy uczący się w Politechnice Warszawskiej mogą zapisać się też do różnego rodzaju organizacji tj. Stowarzyszenie Studentów BEST, organizacja ESTIEM zrzeszająca studentów kierunków Inżynierii Produkcji i Zarządzania, Europejskie Stowarzyszenie Studentów Lotnictwa, międzynarodowa organizacja IAESTE prowadząca program wymiany zagranicznych praktyk zawodowych dla studentów kierunków technicznych oraz wielu innych.

Ostatnim zagadnieniem niniejszej części raportu jest wsparcie udzielane na rzecz studentów obcokrajowców oraz możliwości przystąpienia do grup dyskusyjnych czy klubów. W niniejszym raporcie opisano już, jakiego rodzaju pomocy związanej z kwestiami prawnymi i legalizacją pobytu studenta obcokrajowca udzielają uniwersytety. Na uniwersytetach istnieją jednak inne organizacje, stowarzyszenia czy jednostki działające na rzecz studentów.

UMCS
UNIVERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

Powszechnie stosowaną praktyką przez uczelnie jest udzielanie wsparcia psychologicznego studentom obcokrajowcom. Studenci obcokrajowcy borykają się z różnego rodzaju problemami związanymi z dostosowaniem się do życia w innych warunkach i innej kulturze, bardzo często doświadczają szoku i nie potrafią sobie poradzić w trudnych sytuacjach, dlatego też ważnym czynnikiem w takich sytuacjach jest możliwość skorzystania z pomocy psychologa.

Studenci obcokrajowcy mogą korzystać z różnego rodzaju usług na ich rzecz lub przynależeć do kół zainteresowań. Większość uniwersytetów objętych badaniem umożliwia studentom korzystanie z biblioteki czy centrów sportowych. Cudzoziemcy mogą przynależeć do grup muzycznych i tanecznych tj. Zespół Pieśni i Tańca Politechniki Warszawskiej, Chór Akademicki, The Engineers Band (grupa muzyczna), czy Teatr Politechniki Warszawskiej. Techniczny Uniwersytet w Rydze posiada następujące sekcje, do których mogą należeć studenci obcokrajowcy: chór męski «Gaudeamus», chór żeński «Delta», grupa tańca folkowego «Vector», orkiestry «SPO», grupa wokalna «Putni» («Birds»), grupa wokalna dla młodzieży «New Nuance», męska grupa wokalna «Kubuss», grupa teatralna «Kamertonis».

Podsumowując, każdy z uniwersytetów zachęca studentów obcokrajowców do aktywnego spędzania wolnego czasu oraz oferuje szeroki wybór form jego spędzania. Przynależność do grup zainteresowań przyczynia się do większej integracji studentów obcokrajowców ze społeczeństwem kraju, do którego wyjeżdżają.

Podsumowując, można zauważyć pewne cechy wspólne będące powszechnie stosowanymi dobrymi praktykami przez uniwersytety objęte badaniem, jak i dobre praktyki, które są charakterystyczne dla indywidualnych uczelni. Część raportu poświęcona sprawom nieakademickim jest związana z tworzeniem przez instytucje szkolnictwa wyższego różnego rodzaju udogodnień czy rozwijaniem usług na rzecz studentów obcokrajowców. Uniwersytety opisane w raporcie przygotowują szereg folderów informacyjnych zarówno w wersji papierowej jak i elektronicznej, których celem jest przedstawienie jak największej ilości informacji praktycznych dla studentów obcokrajowców. Na stronach internetowych zamieszczane są informacje dotyczące legalizacji pobytu studentów, które bardzo często

35

Erasmus+

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Erasmus+

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

podzielone są na kraje pochodzenia, co ułatwia studentom odnalezienie informacji. Bardzo dobrą praktyką jest otwieranie tzw. International Welcome Points, które umożliwiają centralną obsługę obcokrajowców. Takie centra posiadają dwa hiszpańskie uniwersytety objęte niniejszym badaniem tj. Uniwersytet w Murcji oraz Uniwersytet Autonomiczny w Barcelonie.

Można również zauważyć, że powszechnie stosowaną dobrą praktyką jest współpraca uczelni z władzami miasta. W miastach, w których znajdują się uniwersytety, mieszka duża liczba obcokrajowców, przez co tworzone są projekty na rzecz cudzoziemców mające na celu tworzenie udogodnień oraz dające studentom możliwość korzystania z ewentualnych zniżek. Dodatkowo biura ds. współpracy zagranicznej współpracują z organizacjami pozarządowymi oraz władzami miast w celu usprawnienia obsługi studentów obcokrajowców.

Wszystkie uczelnie objęte badaniem oferują studentom obcokrajowcom zakwaterowanie w domach studenckich jak również w innych miejscach, co niewątpliwie jest dobrą praktyką stosowaną przez instytucje szkolnictwa wyższego. Bardzo dobrze został również rozwinięty system usług na rzecz studentów niepełnosprawnych, na szczególną uwagę zasługuje Uniwersytet Autonomiczny w Barcelonie, na którym działa Fundacja Fundacio Autonomia Solidaria. Powyższe działania uczelni na rzecz studentów niewątpliwie stanowią przykłady dobrej praktyki. Dodatkowo większość uczelni objętych badaniem udostępnia w formie elektronicznej i/lub papierowej przewodniki dotyczące życia w danym kraju, których część stanowią informacje dotyczące legalizacji pobytu studenta obcokrajowca.

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITATAS

Część III - Strategie internacjonalizacji uczelni partnerskich

Uniwersytet w Murcji

Uniwersytet w Murcji, uczelnia partnerska Politechniki Lubelskiej, to uczelnia hiszpańska, która przykłada szczególną wagę do umiędzynarodowienia swojej działalności. Od wielu lat obie wspomniane uczelnie łączy prowadzenie wspólnych projektów międzynarodowych, takich jak Erasmus Mundus MOVER, Erasmus Mundus MARE NOSTRUM, Erasmus Mundus CRUZ DEL SUR oraz Tempus VIETUD. Politechnika Lubelska i UM współpracują również w zakresie standardowej wymiany studenckiej w ramach programu Erasmus.

Strategia Uniwersytetu w Murcji wspomina o następujących działaniach mających na celu pogłębienie umiędzynarodowienia uczelni:

1. Podejmowanie wszelkich działań mających na celu umożliwienie jak największej liczbie studentów i nauczycieli uczestnictwa w wymianie międzynarodowej;
2. Promowanie i wspieranie współpracy międzynarodowej inicjowanej przez wydziały Uczelni i inne zainteresowane jednostki;
3. Czuwanie nad tym, aby współpraca międzynarodowa była prowadzona według wysokich standardów;
4. Organizowanie działań mających na celu dobre zaaklimatyzowanie się studentów i nauczycieli, którzy przybyli do UM.¹

W późniejszym dokumencie strategicznym, który niejako ocenia wyniki działań mających na celu zwiększenie umiędzynarodowienia Uniwersytetu w Murcji, zauważono

¹ Plan Estrategico Institucional Universidad de Murcia 2007-2012. Universidad de Murcia, 2009, s.180. Strona internetowa: <http://www.um.es/documents/1287777/1301296/Documento+final+PE+v2x.pdf/c77e17fb-b507-4e57-b499-69979505a7d4>

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

prawie czterdziestoprocentowy wzrost liczby studentów zagranicznych studiujących w Uczelni w ramach programów międzynarodowych oraz wzrost o ponad 50% liczby studentów zagranicznych studiujących na studiach pełnych. Dokument wspomina również o ponad dwudziestoprocentowym wzroście liczby zawartych umów międzynarodowych.²

Ryski Uniwersytet Techniczny

Strategia Politechniki w Rydze prezentuje główne cele internacjonalizacji w formie tabelarycznej, porównując stopień osiągnięcia danego celu w roku 2012 ze spodziewanym stopniem jego osiągnięcia w roku 2020. Jeżeli chodzi o zwiększenie liczby studentów zagranicznych, to planowany jest około czterokrotny wzrost ich liczby do roku 2020 (z 2,8 % w roku 2012 do 10% w roku 2020). Strategia wspomnianej uczelni przewiduje również nieznaczny (kilkuprocentowy) wzrost liczby zagranicznych profesorów wizytujących (z 8,3% w roku 2012 do 10% w roku 2020).³ Łatwo zauważyć, że planowany udział procentowy profesorów i studentów zagranicznych do roku 2020 jest taki sam i wynosi 10%.

Uniwersytet Wrocławski

W Uniwersytecie Wrocławskim dąży się do prowadzenia i stałego poszerzania oferty edukacyjnej w języku angielskim, która zagwarantuje rozpoznawalność Uczelni na międzynarodowym rynku edukacyjnym. Studia w języku angielskim przybierają coraz częściej formę inicjatyw prowadzonych we współpracy z uczelniami zagranicznymi i kończących się wspólnym lub podwójnym dyplomem. Wzbogacenie oferty dydaktycznej o taką formę studiów na każdym poziomie kształcenia jest jednym z priorytetów polityki umiędzynarodowienia Uczelni. Wyznacznikiem odrębności kształcenia realizowanego w

² Revision del cumplimiento de los objetivos del Plan Estrategico Institucional Universidad de Murcia 2007-2012. Oficina de Direccion Estrategica Vicerrectorado de Desarrollo Estrategico y Formacion. Murcia, 10 de Abril de 2013, s. 14. Strona internetowa:
<http://www.um.es/documents/1287777/1301296/Documento+final+PE+v2x.pdf/c77e17fb-b507-4e57-b499-69979505a7d4>

³ Riga Technical University strategy for 2014 2020, s. 11. Strona internetowa:
http://www.rtu.lv/en/component/option.com_docman/task.doc_download/gid.4157/rtu-strategy-2014-2020.pdf

UMCS
UNIVERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWICZ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

Uniwersytecie od tego, które jest realizowana przez uczelnie zawodowe, jest zaangażowanie studentów w badania naukowe, stosownie do ich umiejętności i predyspozycji.

W Uniwersytecie Wrocławskim dużą wagę przywiązuje się do znajomości języków obcych, tak, aby studenci byli zdolni do podejmowania dalszych studiów lub zadań zawodowych w środowisku wielokulturowym, także poza granicami Polski. Będzie kontynuowane wprowadzanie systemowych rozwiązań dotyczących studiowania w Uczelni studentów zagranicznych. Uniwersytet Wrocławski wspiera wymianę międzynarodową studentów, uczestniczenie przez nich w zajęciach na innych uczelniach krajowych i zagranicznych, szczególnie w ramach programów Unii Europejskiej.

Niezbędnym elementem kształcenia doktorantów są krótkoterminowe staże w wybranych zagranicznych lub krajowych instytucjach naukowych. Pozwalają one na nawiązanie kontaktów naukowych, poznanie realiów pracy badawczej prowadzonej w innych ośrodkach, zmierzenie się z innym środowiskiem naukowym i intelektualnym. Parametrami mierzącymi efektywność podjętych działań będą: procent zajęć prowadzonych w językach obcych, procentowy udział studentów z zagranicy, liczba wyjazdów studentów na staże naukowe w ramach wymiany międzynarodowej lub krajowej, liczba prac licencjackich, magisterskich i doktorskich prowadzonych we współpracy z partnerami z sektora gospodarki i z innymi ośrodkami naukowymi.

Władze Uniwersytetu Wrocławskiego dążą do zatrudniania najlepszych pracowników naukowych i dydaktycznych, również naukowców zagranicznych o wysokiej pozycji naukowej. Strategia UW wspomina również o przygotowaniu kadry administracyjnej wszystkich szczebli do obsługi studentów i pracowników z zagranicy.⁴

⁴ Uchwała Nr 100/2013 Senatu Uniwersytetu Wrocławskiego z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie strategii rozwoju Uniwersytetu Wrocławskiego na lata 2013-2020, s. 16-24. Strona internetowa: http://bip.biuletyn.info.pl/php/strona.php3?bip=bip_uniwr&id_dzi=15&lad=c&id_zal=6705&id_men=67&id_dok=5216&powrot=1&slowo_szuk=&archiwum_szuk=0&gdzie_szuk=dokument

Erasmus+

UMCS
UNIVERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

Uniwersytet Kopenhaski

Strategia Uniwersytetu Kopenhaskiego zwraca uwagę na fakt, że kształcenie studentów powinno być połączone z prowadzeniem badań naukowych. Celem uczelni jest przyciągnięcie najlepszych studentów, nauczycieli i badaczy z Danii i z zagranicy i dlatego istotną kwestią jest umożliwienie studentom wyboru takiego programu nauczania, który w najwyższym stopniu będzie spełniał ich oczekiwania, ambicje i potrzeby. Jednym ze środków do pozyskania większej liczby dobrych studentów z Danii i z zagranicy może być stworzenie bardziej jasnych zasad przejścia ze studiów pierwszego stopnia na studia drugiego stopnia jak również ze studiów drugiego stopnia na studia doktoranckie. Nie mniejsze znaczenie będzie miało skonstruowanie takich programów nauczania, które umożliwią wszystkim studentom odbycie części studiów w uczelni zagranicznej. Strategia zwraca uwagę na potrzebę wsparcia studentów w ich kontaktach z partnerami zewnętrznymi. Powiązania z nowymi partnerami mogą być uruchomione przez studentów, którzy nawiązują kontakty badawcze podczas pisania prac dyplomowych lub uczestnictwa w targach pracy itp. Bardzo istotnym elementem strategii Uniwersytetu w Kopenhadze jest zminimalizowanie barier, które napotykają zagraniczni studenci i naukowcy chcący związać swoją przyszłość z uczelnią, poprzez usprawnienie wszelkiego rodzaju usług świadczonych dla tej grupy osób. Strategia zwraca również uwagę na konieczność poprawy kompetencji językowych zarówno studentów jak i pracowników, nie tylko w zakresie znajomości języka angielskiego ale również innych języków obcych.⁵

Politechnika Warszawska

Spośród prezentowanych uczelni, strategia internacjonalizacji Politechniki Warszawskiej jest najbardziej rozbudowana. Autorzy strategii słusznie zauważają, że „Pozycja międzynarodowa PW powinna wynikać m.in. z pozycji Uczelni w kraju”.⁶ Trudno

⁵ 2016 Strategy for the University of Copenhagen, s. 21-31. Strona internetowa: <http://www.e-pages.dk/ku/611/>

⁶ Strategia rozwoju Politechniki Warszawskiej do roku 2020. Warszawa 2011, s. 50. Strona internetowa: <http://bip.pw.edu.pl/var/pw/storage/original/application/1ae2c2a83dcba19b59041610b668a1f1.pdf>

UMCS
UNIVERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

wyobrazić sobie silną pozycję międzynarodową, do której dąży Politechnika Warszawska, bez ugruntowanej pozycji na rynku krajowym.

Strategia internacjonalizacji PW wskazuje na następujące obszary działania:

1. Sprawy studentów

- a) upowszechnianie elastycznego systemu studiowania (możliwości indywidualizacji programu studiów i regulowania tempa studiowania), ułatwiającego realizację części programu studiów poza PW i umożliwiającego terminowe kończenie studiów przez osoby uczestniczące w programach międzynarodowej wymiany studentów;
- b) utworzenie trwałych programów stypendialnych wspierających mobilność studencką (ze szczególnym uwzględnieniem studentów pozostających w trudnych warunkach materialnych). Należy dążyć do utworzenia specjalnego systemu stypendialnego lub systemu kredytowania. Fundusze powinny być wygospodarowane poprzez zmiany w dystrybucji uczelnianych środków finansowych lub uzyskane w ramach odpowiednich grantów czy sponsoringu;
- c) rozszerzenie możliwości doskonalenia umiejętności językowych.

2. Sprawy pracowników

- a) powiązanie kryteriów zatrudniania i awansu nauczycieli akademickich z posiadaniem przez nich doświadczenia międzynarodowego – zminimalizowanie odsetka osób nieposiadających umiejętności prowadzenia zajęć dydaktycznych w językach obcych;
- b) wspieranie mobilności pracowników z uwzględnieniem potrzeby zdobycia doświadczeń, ze szczególnym wsparciem praktyk zagranicznych (urlopy naukowe, staże po-doktorskie). Jest to mobilność w celu podwyższenia kwalifikacji. Wspieranie praktyk zagranicznych kadry wymaga odpowiedniego wsparcia organizacyjnego polegającego m.in. na aktywacji formuły urlopu naukowego, jak też wprowadzenia (i uczynienia atrakcyjnymi) kontraktów krótkoterminowych w celu kompensacji chwilowych luk kadrowych. Potrzebne są też przedsięwzięcia (np. zmiany w

UMCS
UNIVERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITATAS

dystrybucji środków finansowych, aplikacje o odpowiednie granty) prowadzące do utworzenia trwałych programów stypendialnych wspierających mobilność długoterminową (staż) jak i krótkoterminową wiążącą się z realizacją szczegółowych działań strategii umiędzynarodowienia (mobilność krótkoterminowa to np. udział pracowników w konferencjach nienaukowych/sieciowych, spotkaniach integracyjnych i studyjnych). Przewidziane jest tutaj wprowadzenie zwyczaju odbywania stażu po uzyskaniu stopnia doktora odpowiadającego powszechnym na świecie stażom *post-doctoral*, a w dalszej perspektywie uznanie odbycia takiego stażu za warunek objęcia na uczelni stanowiska adiunkta, stworzenie zachęt i warunków do wykorzystywania przez kadre samodzielną statutowej możliwości urlopu naukowego (płatny urlop na badania naukowe przyznawany co kilka lat) oraz wprowadzenie programu stypendiów dla pracowników i doktorantów umożliwiających im czasowy pobyt w wybranym ośrodku zagranicznym;

- c) modyfikacja zasad rozliczania pensum dydaktycznego. Są to działania motywacyjne komplementarne do systemu wynagrodzeń. Uczelnia powinna uwzględnić fakt, iż nie tylko prowadzenie programów badawczych, ale też innych na rzecz współpracy międzynarodowej, wymaga dużych nakładów czasu. Przykładem jest zarządzanie programami Erasmus Mundus, innymi programami wymiany studenckiej, czy też programami wspólnych studiów na podstawie umów bezpośrednich, które zawierają godziny dydaktyczne do tej pory nierozpoznawalne na Uczelni (np. spotkania akceptacyjne, spotkania informacyjne, zarządzanie programem). Motywacyjny system powinien pozwolić na uwzględnienie w pensum dydaktycznym wkładu pracy pracownika na rzecz współpracy międzynarodowej uczelni nie tylko w zakresie nauki, ale też dydaktyki (np. udział w międzynarodowych programach edukacyjnych, ich koordynację). Takie rozwiązania są stosowane w Europie Zachodniej i znacznie motywują pracowników do wystąpienia o europejskie projekty edukacyjne.

3. Sprawy dotyczące jednostek organizacyjnych

- a) stworzenie wewnątrzuczelnianego systemu motywującego jednostki organizacyjne (wydziały) do oferowania programów w językach obcych, kształcenia zagranicznych studentów, zwłaszcza na studiach II i III stopnia, oraz włączania się w inne

UMCS
UNIVERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

- międzynarodowe przedsięwzięcia edukacyjne, a także występowanie o międzynarodowe akredytacje (zwiększanie w algorytmie rozdziału dotacji między wydziały wagi składnika, którego wielkość odzwierciedla poziom internacjonalizacji kształcenia);
- b) projektowanie i prowadzenie studiów w sposób sprzyjający mobilności studentów i doktorantów oraz nauczycieli akademickich poprzez m.in. wydzielenie w planie studiów „okienek mobilności”, np. konkretnych semestrów, w których zaplanowane są przedmioty możliwe do zrealizowania poza macierzystą uczelnią oraz uelastyczenie organizacji zajęć, umożliwiające lepsze wykorzystanie potencjału profesorów wizytujących (np. przez skomasowane wykłady). Koncepcja rozwoju systemu kształcenia powinna przewidywać stały wzrost liczby studentów przebywających za granicą przez okres co najmniej kilku miesięcy (realizacja części programu studiów, praktyki, staże itp.);
- c) uczelnia (uczelniana struktura organizacyjna) powinna rozszerzyć zakres obowiązków o opracowywanie ogólnouczelnianych wniosków o granty z zakresu współpracy międzynarodowej (takich jak np. granty o programy stypendialnej wymiany studenckiej Erasmus Mundus, granty z zakresu międzynarodowej promocji oferty dydaktycznej), prowadzenie lub koordynację projektów ogólnouczelnianych, przygotowywanie innych zbiorczych materiałów i opracowań wspomagających wnioski i prowadzenie programów edukacyjnych oraz badawczych jak również usprawnienie uczelnianych procedur administracyjnych w obszarach dotyczących projektów i programów współpracy międzynarodowej. Są działania zmierzające do uzyskania spójności i ujednoczenia zasad administrowania projektami innymi niż ogólnouczelniane, m.in. opracowywanie zasad i wytycznych ich prowadzenia dla służb administracyjno-finansowych, usprawnienie obsługi administracyjno-finansowej (w tym w zakresie dokumentacji czy dokumentów w języku angielskim) oraz wprowadzenie nowoczesnych technologii informacyjnych wspomagających dokumentowanie oraz zarządzanie projektami;

UMCS
UNIVERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

- d) działania organizacyjne i administracyjne na rzecz wspomagania wymiany międzynarodowej mające poprawić jakość obsługi uczelnianej oferowanej dla międzynarodowej kadry i studentów. Istnieje potrzeba prowadzenia pełnej bieżącej anglojęzycznej obsługi uczelnianej pracowników i studentów obcokrajowców (tu: na poziomie goszczących jednostek organizacyjnych), opracowywanie i rozpowszechnianie aktualizowanej informacji w języku angielskim (np. plan roku akademickiego, informacje o wydarzeniach, ogłoszenia w domach studenckich), opracowanie i wprowadzenie niezbędnych dokumentów (np. umowy o wykonanie dzieła, umowy o pracę, formularze dotyczące spraw studenckich) w formie dwujęzycznej (polsko-angielskiej), rozwinięcie doradztwa i pomocy w sprawach akademickich oraz pomoc w rozwiązaniu problemów związanych z adaptacją, zakwaterowaniem, wyżywieniem, ochroną zdrowia, ubezpieczeniem oraz wprowadzenie centralnej obsługi spraw bytowych kadry międzynarodowej;
- e) modyfikacja algorytmu rozdziału dotacji między wydziały polegająca na istotnej wadze składnika zależnego od internacjonalizacji. Uwzględnienie w dotacji liczby programów w językach obcych, zakresu kształcenia zagranicznych studentów, faktu włączania się w inne międzynarodowe przedsięwzięcia edukacyjne i badawcze;
- f) zwiększenie liczby programów/kierunków studiów w języku angielskim, przeznaczonych zarówno dla studentów polskich, jak i cudzoziemców (co wymaga m.in. właściwego uregulowania kwestii odpłatności za studia);
- g) zwiększenie liczby programów/kierunków studiów w języku angielskim, prowadzonych wspólnie z uczelniami krajowymi i zagranicznymi (międzynarodowe programy studiów z wielokrotnym lub wspólnym dyplomowaniem);
- h) wprowadzenie międzynarodowych stacjonarnych studiów doktoranckich w języku angielskim. Uczelnia powinna opracować realistyczne (możliwe do realizacji w świetle przepisów innych krajów UE oraz regulacji prawnych w Polsce) ramy programowe dla studiów stacjonarnych w języku angielskim prowadzonych wspólnie z partnerami z zagranicy oraz doprowadzić do ich utworzenia (np. w ramach programów Erasmus Mundus lub umów międzyuczelnianych);

UMCS
UNIVERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

i) wprowadzenie początkowego (przed rozpoczęciem studiów) kursu adaptacyjnego (język polski połączony z wiedzą o uczelni, mieście, warunkach życia) oraz nauki języka polskiego dla studentów obcokrajowców wszystkich trzech stopni kształcenia. Wymaga to wyasygnowania środków finansowych oraz odpowiednią rozbudowę Studium Języków Obcych.

4. Sprawy członkostwa w organizacjach międzynarodowych

a) aktywizacja oraz rozszerzenie członkostwa w liczących się organizacjach, uczestnictwo w sieciach (platformach) współpracy na poziomie międzynarodowym. Należy zadbać, aby Uczelnia aktywnie uczestniczyła w organizacjach, do których już należy (np. EUA – European University Association, SEFI - European Society for Engineering Education, CESAER – Conference of European Schools for Advanced Engineering Education and Research). Potrzebna jest też analiza innych istniejących sieci i platform działających na rzecz umiędzynarodowienia i integracji światowych uczelni, przystąpienie i aktywne w nich uczestnictwo (np. EAIE – European Association for International Education, NAFSA – Association of International Educators, T.I.M.E, EUA-CDE - Council for Doctoral Education);

b) działania na rzecz pozyskania cenionych certyfikatów, ocen, ewaluacji czy też uprawnień uznawanych na poziomie międzynarodowym. Realizacja tego działania obejmowałaby m.in. poddawanie się Uczelni i jej jednostek akredytacji przez cenione organizacje, agencje międzynarodowe, poddawanie się Uczelni zewnętrznej (pozakrajowej) ocenie (ewaluacji) w celu określenia jej słabych i mocnych stron (np. Institutional Evaluation Programme, realizowanego przez European University Association), ubieganie się Uczelni o certyfikaty (jak np. ECTS Label, czy DS Label) przyznawane z inicjatywy UE, ubieganie się o odpowiednie wyróżnienia, czy nagrody stanowiące uznanie jakości usług dydaktycznych i naukowych.⁷

⁷ Strategia rozwoju Politechniki Warszawskiej do roku 2020. Warszawa 2011, s. 51-60. Strona internetowa: <http://bip.pw.edu.pl/var/pw/storage/original/application/1ae2c2a83dcba19b59041610b668a1f1.pdf>

Erasmus+

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

Uniwersytet w Zittau

W trakcie kwerendy internetowej nie udało się autorowi dotrzeć do dokumentów strategicznych Uniwersytetu w Zittau. Jedyne dokument, o którym warto wspomnieć w kontekście spraw umiędzynarodowienia jest dokument o nazwie „Mission Statement”, w którym stwierdza się, że partnerstwa Uniwersytetu w Zittau z instytucjami zagranicznymi są skoncentrowane na krajach z najbliższego sąsiedztwa, czyli Polsce i Czechach, jak również na pozostałych krajach Europy Środkowo-Wschodniej.⁸

Uniwersytet w Tartu

Jednym z celów strategicznych Uniwersytetu w Tartu jest zwiększenie wymiany studentów o 30% (zarówno przyjeżdżających jak i wyjeżdżających), jednak w przypadku studentów rodzimych uczelnia kładzie szczególny nacisk na wyjazdy studentów drugiego i trzeciego stopnia, tak, aby dać również studentom z wyższych roczników szansę odbycia studiów zagranicznych. Strategia UT zwraca uwagę na konieczność utrzymania aktywnego uczestnictwa w różnych sieciach międzynarodowych, takich jak Coimbra Group of Universities, Utrecht Network, European University Association, Baltic Sea Region University Network oraz ISEP. Korzyści, które wynikają z uczestnictwa w tego rodzaju sieciach, to m.in. możliwość wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie umiędzynarodowienia z innymi uczelniami uczestniczącymi w sieciach. Uczestnictwo UT w różnych projektach w ramach programu Erasmus Mundus Akcja 2 było m.in. wynikiem wcześniejszej współpracy w ramach wspomnianych sieci. Uniwersytet w Tartu uczestniczy również w międzynarodowych i krajowych programach wspólnych studiów, z których większość jest prowadzona w języku angielskim. Jednostki uczelni, które są zainteresowane utworzeniem programów wspólnych studiów lub złożeniem jakichkolwiek wniosków o dofinansowanie, mogą liczyć na wsparcie administracji centralnej Uczelni. Pomoc może polegać na wsparciu podczas pisania wniosku, kontaktowaniu się z potencjalnymi partnerami projektu, planowaniu budżetu projektu itd. Strategia wspomina również o pojawieniu się w ostatnim czasie bardziej elastycznych uregulowań prawnych na poziomie krajowym, które

⁸ University of Zittau. Mission Statement. Strona internetowa: <http://www.hszg.de/en/university/pen-portrait/mission-statement.html>

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

umożliwiają studentom uczestniczącym w wymianie międzynarodowej otrzymanie dodatkowego czasu na ukończenie studiów, jeżeli zaistnieje taka potrzeba.⁹

Uniwersytet Masaryka

Dokument o nazwie Erasmus Policy Statement przyjęty przez Uniwersytet Masaryka podkreśla szczególne zaangażowanie Uczelni w organizację praktyk zawodowych dla studentów w zagranicznych przedsiębiorstwach oraz rozwój programów wspólnych, wielokrotnych i podwójnych dyplomów. Równie ważne dla Uczelni jest także tworzenie tzw. „knowledge alliances” z zagranicznymi uczelniami i przedsiębiorstwami w celu dostosowania programów nauczania do potrzeb rynku pracy. Strategia Uniwersytetu Masaryka wspomina o podwyższeniu jakości mobilności zarówno studentów wyjeżdżających jak i przyjeżdżających (może to być osiągnięte m.in. poprzez wspomniane programy dyplomowania). Większość z omawianych w tym opracowaniu uczelni dąży do zwiększenia liczby studentów zagranicznych. Czeska uczelnia jest tutaj dość wyjątkowa, ponieważ informuje, że jest jedną z największych uczelni w regionie (40.000 studentów) i nie jest w stanie dalej zwiększać liczby studiujących osób. Swoją strategię koncentruje na podwyższeniu poziomu nauczania oraz zwiększeniu liczby studentów, którzy pomyślnie zakończą swoją edukację.¹⁰

Uniwersytet Autonomiczny w Barcelonie

Strategia internacjonalizacji Uniwersytetu Autonomicznego w Barcelonie widzi możliwość poprawy jakości, właśnie poprzez działania związane z umiędzynarodowieniem uczelni. Wymieniając regiony świata, z którymi uczelnia planuje wiązać swoje dalsze działania, autor strategii wspomina o utworzeniu przez Uczelnię własnego biura w Szanghaju. To częsta praktyka w przypadku uczelni, które są zainteresowane bardzo wymierną

⁹ University of Tartu. Erasmus Policy Statement. Strona internetowa: <http://www.ut.ee/en/erasmus-policy-statement>

¹⁰ Masaryk University. Office for International Studies. Erasmus Policy Statement, s. 1-4. Strona internetowa: <http://cic.muni.cz/en/left-incoming-mobility/incoming-student/incoming-student-exchange/erasmus-inc/84-incoming-mobility>

UMCS
UNIVERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITATAS

współpracą z danym krajem lub regionem świata. Przy nawiązywaniu nowych kontaktów z partnerami zagranicznymi czynniki, które są brane pod uwagę to przede wszystkim poziom nauczania i szeroko pojęta innowacyjność uczelni, która czyni ją atrakcyjną przy wymianie studentów, nauczycieli i badaczy. Promowanie mobilności międzynarodowej wśród całej społeczności akademickiej jest dla Uniwersytetu w Barcelonie kluczowym elementem w internacjonalizacji uczelni, jednak promowanie mobilności studentów jest traktowane ze szczególną uwagą. Obok wyjazdów na studia, wyjazdy na praktyki zawodowe do firm zagranicznych są postrzegane jako interesujący sposób na wejście studentów na rynek pracy. Wymiana nauczycieli pozwala na tzw. „transfer wiedzy” i dobrych praktyk wśród kadry akademickiej UAB oraz daje lokalnym studentom możliwość uczestniczenia w zajęciach prowadzonych przez zagranicznych naukowców. W strategii internacjonalizacji UAB bardzo ważne miejsce zajmują programy podwójnych i wspólnych dyplomów (uczelnia może pochwalić się uczestnictwem w 8 projektach typu Erasmus Mundus Akcja 1 – jednym projekcie na studia doktoranckie i siedmiu na studia magisterskie). UAB realizuje również wspólne studia w ramach projektów wielostronnych oraz w ramach umów dwustronnych z uczelniami partnerskimi. W roku akademickim 2013 Uczelnia posiadała łącznie 19 projektów, większość z nich na studia magisterskie.¹¹

Uniwersytet w Splicie

Podobnie jak w przypadku strategii Uniwersytetu w Tartu, strategia internacjonalizacji Uniwersytetu w Splicie mówi o szczególnym wsparciu mobilności studentów drugiego i trzeciego stopnia, nie wykluczając możliwości wyjazdu najlepszych studentów już na pierwszym stopniu studiów. Strategia wspomina również o wzmocnieniu współpracy Uczelni z przedsiębiorstwami. Wydziały US intensyfikują swoje wysiłki w kierunku pozyskiwania dodatkowych funduszy na współpracę międzynarodową i dwustronną wymianę studencką. Działania te polegają na podpisywaniu nowych umów o współpracy, dołączaniu do sieci współpracy, rozwoju programów podwójnych i wspólnych dyplomów, wymiany doktorantów, doktorów i pozostałej kadry naukowej. Uczelnia jest w trakcie uruchamiania nowych programów wspólnego dyplomowania, w których widzi wspólną szansę na otwarcie

¹¹ Erasmus Policy Statement of the Universitat Autònoma de Barcelona, s. 1-2. Strona internetowa: <https://www.uab.cat/doc/UABErasmusPolicyStatement>

UMCS
UNIVERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITATAS

nowych możliwości zintegrowanej wymiany studentów w ramach pierwszego i drugiego stopnia studiów. Uczelnia kładzie też duży nacisk na uruchamianie wspólnych programów na poziomie studiów doktoranckich z Francją, Niemcami i Szwecją. Bardzo ciekawą informacją zawartą w strategii jest stwierdzenie, że od roku 2003 uczelnia poważnie zwiększyła liczbę oferowanych kierunków studiów i ponad dwukrotnie zwiększyła liczbę swoich studentów (z 8.000 do ok.20.000).¹²

Powyższa część raportu zawiera przegląd strategii internacjonalizacji dziesięciu uczelni partnerskich wskazanych przez partnerów projektu Europejski Uniwersytet Wschodni. W trakcie przeglądu dokumentów strategicznych łatwo zauważyć pewne części wspólne, które powtarzają się praktycznie we wszystkich dokumentach, jednak można też zauważyć aspekty, o których wspominają tylko nieliczne uczelnie. Trudno jednoznacznie stwierdzić, czy zagadnienia poruszane częściej, czy też te wspominane rzadziej, są tymi, które zasługują na naśladowanie. W związku z powyższym warto przedstawić kilka zagadnień, które zasługują na uwagę i na miano tzw. „dobrej praktyki”, ale nie wspominając, czy dany aspekt jest poruszany przez większość uczelni, czy być może tylko przez jedną z nich.

Warto przy organizacji wymiany międzynarodowej wziąć pod uwagę kwestię obsługi studentów i nauczycieli zagranicznych tuż po ich przybyciu na uczelnię. Z pewnością oczekiwania i potrzeby studentów oraz nauczycieli różnią się istotnie, ponieważ okres ich pobytu jest zwykle inny, jednak łączy ich często nieznanostwo kraju, do którego przybyli i oczekiwanie jak najlepszego przyjęcia. Obecnie większość uczelni organizuje spotkania informacyjne dla przybyłych studentów zagranicznych, przy czym warto pamiętać o stałym podwyższaniu jakości tego rodzaju przedsięwzięć. Być może dużo więcej jest do zrobienia w przypadku nowo przybyłych nauczycieli. Na pewno warto tutaj zadbać o dobre „pierwsze wrażenie”, które z pewnością przełoży się na dobrą opinię o uczelni przyjmującej, kiedy nauczyciel wróci na uczelnię macierzystą.

¹² University of Split. Erasmus Policy Statement, s. 1-3. Strona internetowa:
<http://eng.unist.hr/Portals/5/docs/medjunarodna/EPS%20UNIST.pdf>

UMCS
UNIVERSYTET MEDYCZY I ŻYWIENIA
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

Ciekawym zagadnieniem jest angażowanie studentów zagranicznych do prowadzenia badań naukowych. Autorzy jednej ze strategii słusznie zauważają, że właśnie prowadzenie badań naukowych odróżnia uniwersytety od szkół zawodowych. Z pewnością może to być duże wyzwanie dla uczelni, ale warto pomyśleć o zaangażowaniu chociaż pewnej grupy najzdolniejszych i ambitnych studentów zagranicznych. Tego typu aktywność może w konsekwencji doprowadzić do cennych publikacji naukowych z zagranicznymi uczelniami partnerskimi.

W procesie umiędzynarodowienia uczelni trudno pominąć kwestię oferty przedmiotów w języku angielskim. Nawet uczelnie francuskie, hiszpańskie czy włoskie, które jeszcze do niedawna odrzucały myśl nauczania w języku innym niż rodzimy, wprowadzają nauczanie w języku angielskim. Dla uczelni, których języki ojczyste nie należą do najbardziej popularnych, wprowadzenie nauczania w języku angielskim to absolutna konieczność. Posiadanie przez uczelnię atrakcyjnej oferty przedmiotów, być może wstępnie oferowanej tylko studentom wymiennym przez jeden lub dwa semestry (np. w ramach programu Erasmus plus), może przerodzić się w ofertę pełnych studiów w języku angielskim. Tego rodzaju studia mogą być źródłem dodatkowych dochodów i równocześnie motorem dalszych działań w procesie internacjonalizacji uczelni. Dobra oferta uczelni w języku angielskim może również skutkować utworzeniem wspólnych studiów ze sprawdzonymi partnerami zagranicznymi. Tego typu działania są coraz bardziej popularne wśród uczelni poważnie myślących o swojej internacjonalizacji.

Trudno wyobrazić sobie internacjonalizację uczelni bez znajomości języków obcych przez studentów i nauczycieli. Przy jakichkolwiek kontaktach zagranicznych znajomość przynajmniej języka angielskiego jest absolutnie niezbędna, dlatego uczelnie powinny dołożyć wszelkich starań do nauczania języków w ramach studium języków obcych, jak również do stymulowania jego nauki poprzez zachęcanie studentów do udziału w zagranicznych szkołach letnich, kontaktów towarzyskich z przyjeżdżającymi studentami zagranicznymi (np. uczestnicząc w tzw. "Buddy Program") oraz do uczestnictwa wspólnie ze studentami zagranicznymi w wykładach w języku angielskim. Jeżeli chodzi o nauczycieli, to dobrą praktyką może być, podobnie jak w przypadku studentów, organizacja specjalnych

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

kursów językowych w ramach uczelnianego studium języków obcych, a dla bardziej zaawansowanych, zachęcanie do krótkoterminowych wyjazdów w celu prowadzenia zajęć w uczelniach partnerskich oraz opieka nad nauczycielami zagranicznymi przyjeżdżającymi do uczelni.

Ciekawą praktyką uczelni pracujących nad swoim umiędzynarodowieniem jest organizacja staży zarówno dla pracowników dydaktyczno-naukowych jak i pracowników administracji. Staże mogą trwać 2-3 miesiące i dają możliwość pracownikom uczelni dość gruntownego poznania uczelni partnerskiej, pracy nad wspólnymi projektami jak również nawiązania długotrwałych znajomości. Dobrą praktyką jest próba minimalizacji kosztów tego rodzaju pobytów poprzez ofertę bezpłatnego uczelnianego zakwaterowania czy korzystania z uczelnianej stołówki. Uczestnictwo w stażach zagranicznych pracowników uczelni z pewnością zwiększy ich wrażliwość na potrzeby studentów i pracowników przyjeżdżających.

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITATAS

Cześć IV: Kwestie związane ze studentami z krajów Partnerstwa Wschodniego

Partnerstwo Wschodnie jest programem określającym wymiar wschodni polityki Unii Europejskiej w ramach Europejskiej Polityki Sąsiedztwa. Projekt Partnerstwa został zapoczątkowany działaniami dyplomacji polskiej, wspieranymi przez Szwecję w 2009 roku. Przejawem realizacji projektu mają być preferencje handlowe, ułatwienia wizowe i programy pomocowe. Partnerstwo Wschodnie zakłada zacieśnienie współpracy z Białorusią, Ukrainą, Mołdawią, Gruzją, Azerbejdżanem i Armenią w ramach czterech platform tematycznych:

- 1) ds. demokracji, dobrego zarządzania i stabilności;
- 2) ds. integracji gospodarczej i konwergencji z politykami UE;
- 3) ds. bezpieczeństwa energetycznego;
- 4) ds. kontaktów międzyludzkich.

Zwraca się szczególną uwagę na komponent Edukacja Platformy 4. Głównym zadaniem Partnerstwa Wschodniego na płaszczyźnie edukacji jest realizowanie programów umożliwiających uniwersytetom z krajów sąsiadujących z Unią Europejską współpracę z uniwersytetami w krajach Unii – tzw. program mobilności studentów i pracowników jak również organizowanie konferencji, seminariów, spotkań czy treningów. Rozwój i zintegrowanie współpracy w zakresie edukacji i szkolnictwa wyższego jest jednym z głównych priorytetów w ramach programu Partnerstwa Wschodniego.

Dla napisania ostatniej części raportu zbadano strony internetowe wybranych 10 uczelni zagranicznych wskazanych przez partnerów projektu Europejski Uniwersytet Wschodni. Odpowiedzi na niektóre pytania zostały przekazane drogą elektroniczną od pracowników Biura Współpracy Międzynarodowej. Celem badań było wyjaśnienie, czy na uczelniach studiuje studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego, czy na uczelniach oferowana jest im pomoc i wsparcie oraz czy na stronach internetowych można odnaleźć informacje skierowane bezpośrednio do uczestników tego programu.

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

W związku z tym, że kilka uczelni z listy wybranych do badania znajduje się w bardzo dużej odległości od krajów Partnerstwa Wschodniego i nie współpracuje z nimi, dodatkowo zostały zbadane dwie uczelni w Polsce – Politechnika Rzeszowska i Politechnika Białostocka.

Uniwersytet w Tartu od dawna współpracuje z krajami Partnerstwa Wschodniego, corocznie nawiązywane są nowe kontakty. Większość studentów przybywa na studia pełne z Gruzji, Azerbejdżanu i Ukrainy. Uniwersytet oferuje najlepszym studentom stypendia uczelniane oraz wspiera w pozyskiwaniu państwowego stypendium z kraju macierzystego. Informacja o możliwościach uzyskania różnego rodzaju stypendiów z podziałem na kraje znajduje się na stronie uczelni, która tłumaczona jest na kilka języków, w tym na język rosyjski. W związku z oferowaną znaczną pomocą w adaptacji studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego (wydarzenia kulturalne, wycieczki krajowe, kurs językowy), ilość studentów corocznie wzrasta. Umowy bilateralne są podpisane z uczelniami tylko z Gruzji, uczelnia zapewnia bezpłatne studia wymienne, zakwaterowanie oraz stypendium.

Uczelnia nie posiada oddzielnego biura obsługującego studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego, wszyscy studenci zagraniczni obsługiwani są przez Biuro Obsługi Studentów Zagranicznych. Większość studentów ma wysoki poziom znajomości języka angielskiego, który jest potwierdzony certyfikatem na poziomie co najmniej B2. Oprócz tego, każdy student kwalifikujący się na studia przystępuje do testu językowego na uczelni przed rozpoczęciem roku akademickiego.

Studenci z krajów Partnerstwa Wschodniego mogą korzystać z bibliotek uniwersyteckich oraz mają dostęp do bezprzewodowej sieci internetowej w akademiku i na uczelni. Przykładem dobrej praktyki uczelni dotyczącej strony internetowej jest zamieszczanie informacji, skierowanych do studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego, które dotyczą procedury rekrutacji na studia, ogłoszeń o wydarzeniach uczelnianych oraz możliwościach uzyskania stypendium.

Rycki Uniwersytet Techniczny od wielu lat współpracuje z krajami Partnerstwa Wschodniego w ramach wspólnych projektów Erasmus Mundus, podpisanych umów bilateralnych i prowadzenia studiów pełnych dla cudzoziemców. Najbardziej bliska

UMCS
UNIWERSYTET MIAŁO CIĘŻKOŚCI
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

współpraca nawiązana jest z uczelniami z Białorusi, Azerbejdżanu, Ukrainy oraz Gruzji. W ciągu ostatnich 5 lat zaobserwowano wzrost liczby przyjeżdżających studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego na studia pełne i wymienne.

Wszyscy studenci obsługiwani są przez Biuro Studentów Zagranicznych. Studia prowadzone są w języku angielskim (większość studentów posiada bardzo dobrą znajomość języka angielskiego, potwierdzoną certyfikatem na poziomie co najmniej B2). Uczelnia pomaga studentom adaptować się do nowego środowiska akademickiego poprzez organizowanie kursu językowego, wydarzeń kulturalnych i sportowych, spotkań informacyjnych. Przykładem dobrej praktyki z zakresu działań uniwersytetu na rzecz cudzoziemców jest funkcjonowanie Parlamentu studenckiego oraz dwóch organizacji studenckich (Best-Riga, IAESTE), które oferują pomoc studentom zagranicznym.

Studenci z krajów Partnerstwa Wschodniego mają prawo korzystać ze wszystkich bibliotek uczelnianych oraz mają dostęp do bezprzewodowej sieci internetowej EDUROAM oraz Internetu na uczelni. Strona internetowa uczelni jest tłumaczona na 10 języków, w tym na język rosyjski. Zawiera ona dużo informacji, skierowanych do studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego: zasady rekrutacji, ogłoszenia, możliwości udziału w projektach i badaniach, wydarzenia kulturowe i sportowe, możliwości ubiegania się o stypendium. Uczelnia oferuje dodatkowe stypendia dla najlepszych studentów zagranicznych oraz wspiera studentów w uczestnictwie w państwowych konkursach projektowych, programach stypendialnych i badawczych.

Uniwersytet Masaryka podaje przykład dobrej praktyki związanej z przyjeżdżającymi studentami w ramach projektów Erasmus Mundus, które są realizowane na uczelni. Większość studentów przybywa z Ukrainy i Azerbejdżanu. Obecnie uniwersytet nie ma podpisanych umów bilateralnych umożliwiających wymianę studencką, ale zamierza podpisać takie umowy z najlepszymi uczelniami z projektów Erasmus Mundus. Liczba studentów z Partnerstwa Wschodniego corocznie wzrasta w związku ze zwiększeniem liczby realizowanych projektów i nawiązywaniem nowych kontaktów z uczelniami partnerskimi w krajach Partnerstwa Wschodniego.

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

Uczelnia nie posiada odrębnej jednostki, stworzonej do obsługi studentów z Partnerstwa Wschodniego w związku z niewielką liczbą przyjeżdżających studentów. Wszyscy studenci zagraniczni obsługiwani są przez Centrum Współpracy Międzynarodowej. Studenci przyjeżdżający na studia bardzo dobrze posługują się językiem angielskim, który również jest niezbędnym warunkiem do ubiegania się o stypendium. Uczelnia nie prowadzi działań na rzecz adaptacji studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego w środowisku akademickim, natomiast mogą oni otrzymać wszystkie niezbędne informacje w Centrum Współpracy Międzynarodowej oraz na Wydziałach. Studenci z krajów Partnerstwa Wschodniego mają prawo korzystać ze wszystkich bibliotek uczelnianych oraz mają dostęp do bezprzewodowej sieci internetowej EDUROAM, Internetu w akademiku oraz na Wydziałach/w Instytutach.

Strona internetowa uczelni jest tłumaczona tylko na język angielski i nie zawiera informacji, skierowanej do studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego. Uczelnia nie oferuje w tym momencie wsparcia i programów stypendialnych dla kandydatów z Partnerstwa Wschodniego.

Uniwersytet w Zittau corocznie przyjmuje studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego. Większość studentów przybywa na uczelnie z Białorusi, Mołdawii i Ukrainy. W ciągu ostatnich kilku lat zauważono wzrost liczby studentów przyjeżdżających z Ukrainy na studia pełne w języku niemieckim oraz angielskim. Uczelnia nie posiada osobnego biura do obsługi studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego, wszyscy studenci obsługiwani są przez Biuro Współpracy Międzynarodowej.

Uniwersytet stosuje bardzo dobrą praktykę dotyczącą znajomości języka niemieckiego, który jest niezbędnym warunkiem do rozpoczęcia studiowania. Aby aplikować na studia, wszyscy kandydaci zagraniczni muszą posiadać certyfikat znajomości języka niemieckiego na poziomie nie niższym niż C1 (DHL, TestDaf, certyfikat Instytutu Goethe). Przy uczelni funkcjonuje Foreign Students College, w którym studenci zagraniczni mogą przygotować się do egzaminów wstępnych przez 1-2 semestry. Strona Foreign Students College jest tłumaczona na 4 języki, w tym na język rosyjski i zawiera informacje skierowane bezpośrednio do studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego. Natomiast ogólna strona

UMCS
UNIVERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

uczelnia funkcjonuje wyłącznie w języku niemieckim i angielskim i zawiera informacje dotyczące aplikacji na studia dla studentów z Ukrainy, Białorusi i Armenii oraz ogłoszenia o aktualnych wydarzeniach.

Uczelnia prowadzi różne działania kulturalne i sportowe na rzecz szybkiej i pomyślnej adaptacji studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego w środowisku akademickim. Dodatkowo na Uniwersytecie działa studencka organizacja Offensive, która pomaga studentom zagranicznym. Wszyscy studenci mają dostęp do korzystania z bibliotek oraz Internetu w akademikach oraz na Wydziałach. Uczelnia oferuje najlepszym studentom z krajów Partnerstwa Wschodniego stypendia badawcze oraz stypendia w ramach programów MOE i DAAD.

Na Uniwersytecie Wrocławskim studiuja studenci z krajów Partnerstwa Wschodniego, zarówno na pełnych studiach I, II i III stopnia, prowadzonych w języku polskim i angielskim, jak i studenci w ramach różnych programów wymian, zgodnie z podpisanymi umowami bilateralnymi. Większość studentów przybywa z Ukrainy oraz Białorusi. W ciągu ostatnich 5 lat zauważono wzrost liczby studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego. W strukturze uczelni nie ma odrębnej jednostki zajmującej się obsługą studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego, studenci obcokrajowcy są obsługiwani przez Biuro Współpracy Międzynarodowej.

Zagraniczni studenci przyjeżdżający na studia najczęściej mają dobrą znajomość języka, ponieważ wymagany poziom znajomości języka, w którym prowadzone są zajęcia, jest warunkiem przyjęcia zarówno na studia pełne, jak i semestralne programy wymiany. Przykładem dobrej praktyki jest prowadzenie przez uczelnię różnego rodzaju działań na rzecz szybkiej i pomyślnej adaptacji studentów w środowisku akademickim: Tydzień Orientacyjny na początku semestru, intensywny 2-tygodniowy kurs oraz semestralny kurs języka polskiego.

Na uczelni działają również Samorząd Studentów UWR oraz organizacje studenckie – Planeta młodych, Wolontariat Studencki, zajmujące się pomocą studentom zagranicznym w adaptacji do życia w Polsce (oferują pomoc w dotarciu z lotniska/dworca do akademika, pomoc w załatwieniu spraw w urzędach, bankach, organizują wydarzenia kulturalne, turystyczne itp.). Tak jak wszyscy studenci Uniwersytetu Wrocławskiego, studenci z krajów

UMCS
UNIVERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOLO ROMERIO
UNIVERSITETAS

Partnerstwa Wschodniego mają prawo korzystać z bibliotek wydziałowych/institutowych oraz z głównej biblioteki uniwersyteckiej oraz mają dostęp do bezprzewodowej sieci internetowej EDUROAM, Internetu w akademicku oraz na Wydziałach/w Instytutach.

Strona uczelni funkcjonuje wyłącznie w języku polskim i angielskim ponieważ studia prowadzone są wyłącznie w tych dwóch językach. Na stronie internetowej nie są udostępnione informacje skierowane bezpośrednio do studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego. Przykładem dobrej praktyki w Uniwersytecie Warszawskim jest możliwość ubiegania się o stypendia poza uczelnią dla studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego, np. stypendium Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego, stypendia rządowe, stypendia w ramach umów bilateralnych pomiędzy Uniwersytetem Wrocławskim a uczelnią macierzystą oraz otrzymanie pomocy od Biura Współpracy Międzynarodowej podczas aplikacji.

Politechnika Warszawska przyjmuje studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego, większość z Ukrainy. Uczelnia ma podpisane umowy bilateralne z 10 uczelniami na Ukrainie i 2 na Białorusi, ale nie dotyczą one wymiany studentów na studia. W ciągu ostatnich 5 lat zauważono wzrost studentów przyjeżdżających na studia pełne z Ukrainy. Dla wszystkich studentów zagranicznych działa Biuro Studentów Międzynarodowych, które posiada dwie sekcje: "Studies in English": rekrutacja i obsługa studentów zagranicznych na studia w języku angielskim i "Studies in Polish" - w języku polskim.

Studenci przyjeżdżający z krajów Partnerstwa Wschodniego przeważnie mają wystarczający dla studiowania poziom znajomości języka. Dodatkowo przed rozpoczęciem roku akademickiego we wrześniu organizowane są intensywne kursy przygotowawcze. Dla szybkiej adaptacji studentów w środowisku akademickim w ciągu roku organizowane są spotkania informacyjno-promocyjne i kulturalne. Wszyscy studenci zagraniczni mają dostęp do wszelkich narzędzi pomocniczych dla studiowania – internet, biblioteka.

Strona internetowa uczelni jest w trakcie tłumaczenia, zamieszczane są na niej broszury informacyjne w języku ukraińskim i rosyjskim. Na stronie znajdują się informacje skierowane bezpośrednio do studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego: opis procedury rekrutacji na

UMCS
UNIVERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITATAS

studia, informacja na temat Programu Erasmus+ z krajami partnerskimi, ogłoszenia dla studentów zagranicznych. Dobrą praktyką stosowaną przez uczelnie jest oferowanie bezpłatnych studiów w języku polskim dla wszystkich kandydatów zagranicznych w ramach konkursu: egzaminów wstępnych z matematyki i fizyki (lub chemii) na studia I stopnia, konkursów dyplomów na studia II stopnia.

Uniwersytet w Splicie jest uczelnią, która znajduje się zbyt daleko od krajów Partnerstwa Wschodniego. W związku z tym współpraca z tymi krajami jest minimalna. Strona internetowa uczelni jest tłumaczona wyłącznie na język angielski. W liście umów bilateralnych nie znaleziono uczelni z krajów Partnerstwa Wschodniego, zarówno jak i żadnych wspólnych projektów w programie Erasmus Mundus.

Uniwersytet Kopenhaski nie posiada podpisanych umów o współpracy z krajami Partnerstwa Wschodniego. Strona uczelni tłumaczona jest tylko na język angielski. Droga elektroniczną otrzymaliśmy informację, że uczelnia nie posiada wspólnych projektów z krajami Partnerstwa Wschodniego i w najbliższym czasie nie zamierza rozpoczynać międzynarodowej współpracy z krajami Partnerstwa Wschodniego.

Uniwersytet w Murcji oraz Uniwersytet Autonomiczny w Barcelonie znajdują się w dużej odległości od krajów Partnerstwa Wschodniego. W związku z tym na wyżej wymienionych uczelniach są pojedyncze osoby z tych krajów, najczęściej na studia pełne.

Politechnika Rzeszowska współpracuje od wielu lat z jednym z krajów Partnerstwa Wschodniego – z Ukrainą. Uczelnia posiada 11 podpisanych umów bilateralnych przewidujących wymianę studencką. W ciągu ostatnich 5 lat liczba studentów z Ukrainy sukcesywnie wzrasta. W strukturze uczelni nie ma osobnego biura do obsługi studentów z Ukrainy, wszyscy studenci są obsługiwani przez Dział Międzynarodowej Współpracy Dydaktycznej i Naukowej. Po przyjeździe na studia na Politechnikę Rzeszowską zakłada się, że wszyscy studenci mają wystarczający poziom znajomości języka polskiego.

Uczelnia nie prowadzi działań na rzecz adaptacji studentów, następuje ona w sposób naturalny. Studenci zagraniczni mają dostęp do wszelkich narzędzi pomocniczych dla studiowania – internet, biblioteka. Strona internetowa tłumaczona jest wyłącznie na język

58

UMCS
UNIVERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

angielski i oprócz informacji o studiach dla cudzoziemców nie zawiera dodatkowych informacji skierowanych bezpośrednio do studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego. Uczelnia nie oferuje wsparcia i programów stypendialnych dla kandydatów z Ukrainy, jednakże przykładem dobrej praktyki jest obniżenia studentom z udokumentowaną trudną sytuacją materialną opłaty za studia.

Politechnika Białostocka przyjmuje studentów na studia pełne z Białorusi oraz Ukrainy. Umowy bilateralne podpisane z jedenastoma uczelniami na Ukrainie oraz dwunastoma uczelniami na Białorusi, nie przewidują wymiany studenckiej, tylko współpracę naukową. Corocznie liczba studentów przyjeżdżających z krajów Partnerstwa Wschodniego wzrasta, najbardziej z Białorusi, w związku z rozszerzeniem proponowanej oferty dla studiowania w języku polskim, angielskim i rosyjskim (kierunek Architektura i Budownictwo). Uczelnia nie ma osobnego biura do obsługi studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego, wszyscy studenci są obsługiwani przez Biuro ds. Współpracy Międzynarodowej.

Studenci przed rozpoczęciem studiowania mają wystarczający poziom znajomości języka, potwierdzony certyfikatem oraz mają możliwość wzięcia udziału w dwutygodniowym intensywnym kursie językowym. Dla adaptacji studentów w środowisku akademickim w ciągu roku organizowane są spotkania informacyjne, kulturalne, naukowe. Przy uczelni funkcjonuje dużo organizacji studenckich, zajmujących się pomocą studentom zagranicznym (Samorząd Studentów PB, Europejski Forum Studentów AEGEE, koła naukowe). Wszyscy studenci zagraniczni mają dostęp do bezprzewodowej sieci internetowej EDUROAM oraz mogą korzystać ze wszystkich bibliotek uczelnianych.

Strona internetowa uczelni jest tłumaczona na język rosyjski, który jest pomocniczym dla studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego. Przykładem dobrej praktyki jest udostępnienia informacji pomocniczej na rosyjskiej stronie internetowej uczelni dla studentów zagranicznych. Strona internetowa zawiera propozycje edukacyjne w różnych językach, informację o sprawach bytowych, o organizacjach studenckich, o mieście, uczelni, wydziałach, o Programie Erasmus+, o wydarzeniach uczelnianych itp. Uczelnia oferuje

UMCS
UNIWERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITATAS

stypendia dla osób, które posiadają Kartę Polaka oraz obniża studentom z udokumentowaną trudną sytuacją materialną opłatę za studia.

Przeprowadzone badanie wybranych uczelni pozwala stwierdzić, że najbardziej rozwinięta współpraca z krajami Partnerstwa Wschodniego realizowana jest na uczelniach, które terytorialnie znajdują się najbliżej. Powszechnie stosowaną dobrą praktyką jest współpraca międzynarodowa w różnych modułach – uczestnictwo we wspólnych projektach, badaniach, studia wymienne w ramach umów bilateralnych, studia pełne itp. Należy zauważyć, że praktycznie każda uczelnia najbardziej współpracuje z Ukrainą i Białorusią. Polskie uczelnie, które corocznie przyjmują najwięcej studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego, posiadają rozwinięty system adaptacji studentów w środowisku akademickim, organizując intensywne kursy językowe, wydarzenia sportowe i kulturalne, spotkania informacyjne, naukowe, wycieczki itp.

Warto podkreślić, że Uniwersytet Masaryka, Ryski Uniwersytet Techniczny oraz Uniwersytet w Tartu stosują dobrą praktykę współpracując z Gruzją i Azerbejdżanem, oferując najlepszym studentom darmowe studia i stypendium. Większość stron internetowych uczelni nie zawiera tłumaczeń na języki pomocnicze dla studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego. Najbardziej rozbudowaną i potężną informacyjnie stroną internetową jest strona Ryskiego Uniwersytetu Technicznego.

Żadna z uczelni objętych badaniem w strukturze uczelni nie ma odrębnej jednostki zajmującej się studentami przyjeżdżającymi w ramach programu Partnerstwa Wschodniego. Wszyscy studenci obsługiwani są przez Biura Współpracy Międzynarodowej, natomiast praktycznie w każdym biurze jest zatrudniona osoba do obsługi studentów ze Wschodu. Należy zauważyć, że studenci z krajów Partnerstwa Wschodniego traktowani są jak pozostali studenci na uczelni: mają dostęp do korzystania z bibliotek, internetu, biorą udział w spotkaniach informacyjnych, kulturalnych, sportowych, w wycieczkach i otrzymują pomoc od organizacji studenckich oraz od pracowników Biur Współpracy Międzynarodowej.

Uczelniom, w których corocznie spostrzegano wzrost liczby studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego, warto wziąć pod uwagę konieczność stworzenia biur lub zatrudnienia osób do obsługi studentów danego programu; tłumaczenie strony internetowej

UMCS
UNIVERSYTET MARI CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

uczelnia na języki pomocnicze dla studentów oraz zamieszczenie informacji skierowanych bezpośrednio do nich, stosowanie bardziej rozszerzonych i motywujących działań na rzecz szybkiej i pomyślnej adaptacji studentów z krajów Partnerstwa Wschodniego w środowisku akademickim, selekcji kandydatów na podstawie przedstawienia międzynarodowych certyfikatów znajomości języka.

Podsumowując część raportu poświęconą studentom z krajów programu Partnerstwa Wschodniego z pewnością można stwierdzić, że zakres współpracy corocznie rozszerza się, pojawiają się nowe możliwości wsparcia finansowego, na przykład udział uczelni w Programie Erasmus+ jako krajów partnerskich oraz stworzenie nowych programów stypendialnego wsparcia studentów.

Podsumowanie

Zarówno polskie jak i zagraniczne uczelnie poddane badaniu stosują szereg rozwiązań, które mogą być określone mianem dobrej praktyki. W kwestii spraw akademickich można zauważyć, że bezsprzecznie dobrą praktyką stosowaną przez większość uniwersytetów jest stosowanie j. angielskiego jako wykładowego dla obcokrajowców, jednak nie należy zapominać o językach narodowych. Studenci obcokrajowcy mają szansę uczyć się języków podczas kursów online, intensywnych, jedno- czy dwu-semestralnych będąc już studentami danej uczelni. Uczelnie wprowadzają również usprawnienia i powołują jednostki świadczące wyłącznie usługi informacyjne dla kandydatów, natomiast sposoby przedstawiania informacji np. w formie grafu, tabeli lub listy są bardziej zrozumiałe dla studentów. We wszystkich uczelniach aplikacje na studia wymienne, pełne i inne są prowadzone całkowicie lub częściowo online, co pozwala na sprawne zarządzanie procesem aplikacji i powoduje że publikowanie informacji o uznawalności wykształcenia staje się powszechną praktyką.

W kwestii codziennego życia studentów obcokrajowców powszechnie stosowaną praktyką jest udostępnianie praktycznych informacji na stronach internetowych uczelni w formie mniej lub bardziej szczegółowych instrukcji i drukowanie przewodników „krok po kroku”. Niektóre uniwersytety otwierają specjalne punkty obsługi cudzoziemców tzw.

UMCS
UNIVERSYTET MEDYCZYNO I ŻYWIENIA
W LUBLINIE

MRU
MYKOŁO ROMERIO
UNIVERSITETAS

„International Welcome Points”, które udzielają też porad prawnych. Uniwersytety często współpracują z instytucjami publicznymi, władzami miasta czy organizacjami pozarządowymi, dzięki czemu powstają projekty na rzecz cudzoziemców. Uczelnie najczęściej oferują studentom zakwaterowanie w uniwersyteckich domach studenckich oraz tworzą szereg udogodnień dla studentów niepełnosprawnych. Powszechnie stosowaną praktyką jest organizacja festiwali tematycznych i wydarzeń kulturalnych czy sportowych.

Jeśli chodzi o strategię internacjonalizacji uczelni, to ciekawym zagadnieniem jest angażowanie studentów zagranicznych do prowadzenia badań naukowych, co często prowadzi do cennych wspólnych publikacji naukowych z zagranicznymi uczelniami partnerskimi. W procesie umiędzynarodowienia trudno pominąć kwestię oferty przedmiotów w języku angielskim. Ciekawą praktyką uczelni pracujących nad swoim umiędzynarodowieniem jest również organizacja staży zarówno dla pracowników dydaktyczno-naukowych jak i pracowników administracji.

Przeprowadzone badanie pokazuje, że najbardziej rozwinięta współpraca z krajami Partnerstwa Wschodniego realizowana jest na uczelniach, które terytorialnie znajdują się najbliżej nich. Powszechnie stosowaną dobrą praktyką jest współpraca międzynarodowa w różnych modułach – uczestnictwo we wspólnych projektach, badaniach, studia wymienne w ramach umów bilateralnych, studia pełne itp. Żadna z uczelni objętych badaniem nie ma w swojej strukturze odrębnej jednostki zajmującej się studentami przyjeżdżającymi w ramach programu Partnerstwa Wschodniego. Wszyscy studenci obsługiwani są przez Biura Współpracy Międzynarodowej, natomiast praktycznie w każdym biurze jest zatrudniona osoba do obsługi studentów ze Wschodu. Studenci z krajów Partnerstwa Wschodniego traktowani są jak pozostali studenci na uczelni: mają dostęp do bibliotek, Internetu, biorą udział w spotkaniach informacyjnych, kulturalnych, sportowych, w wycieczkach i otrzymują pomoc od organizacji studenckich oraz od pracowników Biur Współpracy Międzynarodowej. Zakres współpracy z krajami programu Partnerstwa Wschodniego systematycznie rozszerza się, pojawiają się nowe możliwości wsparcia finansowego, na przykład poprzez udział uczelni z tych krajów w Programie Erasmus+ jako krajów partnerskich oraz tworzenie nowych programów stypendialnego wsparcia studentów.